

Regionálna stratégia odborného vzdelávania a prípravy na roky 2010 - 2013

**„Odborné vzdelávanie a príprava – cesta
k úspechu na trhu práce“**

Obsah

3.1	Úvod	79
3.2	Koncepčné a strategické dokumenty	81
3.3	SWOT analýza	82
3.4	Analýza súčasného stavu	84
3.4.1	Predpoklady pre rozvoj odborného vzdelávania a prípravy v Žilinskom samosprávnom kraji	87
3.5	Prepojenie požiadaviek zamestnávateľov so vzdelávacím systémom	111
3.5.1	Región Kysuce	112
3.5.2	Región Liptov	117
3.5.3	Región Orava	121
3.5.4	Región Horné Považie	125
3.5.5	Región Turiec	129
3.6	Stratégia v oblasti odborného vzdelávania a prípravy	133
3.7	Záver	136

3.1 Úvod

Hospodársky a sociálny vývoj každej krajiny je z veľkej časti určovaný úrovňou kvalifikácie pracovných síl. Zásadný význam má v tejto súvislosti odborné vzdelávanie ako systém umožňujúci získať odborné zručnosti a kompetencie, ktoré reagujú na rýchlo sa meniace potreby trhu práce. Schopnosť vzdelávacích systémov uspokojovať požiadavky na výkon jednotlivých povolání závisí na pôsobení radu faktorov, medzi ktoré patrí i spoluúčasť sociálnych partnerov na rozvoji odborného vzdelávania a prípravy. O efektívnosti odborného vzdelávania a prípravy spolurozhoduje to, či sa sociálni partneri zapájajú do definovania zručností a spôsobilostí potrebných pre súčasný i budúci výkon povolání a pracovných činností, a či sa podieľajú na príprave a realizácii vzdelávacích programov.

Rozvoj spoločnosti a ekonomiky, trh práce a vzdelávanie majú veľmi úzku vzájomnú väzbu a len ich vzájomne vyvážený vývoj prispeje k úspešnosti regiónov v európskej a svetovej súťaži. Z uvedeného dôvodu sa v reformných krokoch Ministerstva školstva SR a vyšších územných celkov na úseku regionálneho školstva premietajú trendy a úlohy zásadných vládnych a rezortných materiálov, ktoré formujú a podporujú základné ciele stať sa konkurencieschopnou a flexibilnou ekonomikou založenou na vedomostiach a zručnostiach.

Hospodárske a spoločenské zmeny, reštrukturalizácia hospodárstva, podpora rastu a konkurencieschopnosti regiónov si nevyhnutne vyžadujú i podporu inovačného rozvoja, rozvoja vzdelanosti a odbornosti zamestnancov a zmeny v obsahu a štruktúre odborného vzdelávania a prípravy, čo podporujú i prijaté dokumenty Európskej rady pre oblasť odborného vzdelávania a prípravy.

Medzi dôležité kľúčové posolstvá, podporené zasadnutím Európskej rady z marca 2009, patria: *„zlepšovanie zručností na všetkých úrovniach a poskytovanie kvalitného vzdelávania pre všetkých sú mimoriadne dôležité pre obnovu Európy v krátkodobom horizonte a pre dlhodobý rast a zamestnanosť, ako aj pre spravodlivosť a sociálnu súdržnosť, a to tak, že pracovné miesta a ľudia sa lepšie dokážu prispôbiť zmenám“* a *„je rovnako potrebné zabezpečiť lepší dlhodobý súlad medzi ponukou zručností a dopytom na trhu práce, keďže rastúca nezamestnanosť si vyžaduje lepšie monitorovanie a zosúladenie zručností s dostupnými pracovnými miestami, najmä prostredníctvom vytvárania konkrétnych nástrojov pre občanov“*.

Uznesenie Európskej rady z 15. novembra 2007 o „nových zručnostiach pre nové pracovné miesta“ zdôrazňuje, že:

- vzdelávanie a odborná príprava sú v kontexte celoživotného vzdelávania nevyhnutnými prostriedkami na podporu prispôsobivosti a zamestnatel'nosti, aktívneho občianstva a osobného a profesijného uspokojenia, uľahčujú voľnú mobilitu európskych občanov a prispievajú k dosiahnutiu cieľov a ambícií Európskej únie, ktorá sa usiluje reagovať na výzvy spôsobené globalizáciou a starnutím obyvateľ'stva; vďaka vzdelávaniu a odbornej príprave by mali mať všetci občania možnosť získať potrebné znalosti na to, aby sa mohli aktívne podieľať na znalostnej spoločnosti a na trhu práce,
- ciele plnej zamestnanosti, kvality pracovných miest, produktivity práce a sociálnej súdržnosti možno lepšie dosiahnuť, ak sa odzrkadlia v jasných prioritách: pritiahnuť viac ľudí do zamestnania a udržať ich v ňom, zvýšiť ponuku práce, zvýšiť pružnosť

pracovníkov a podnikov a zvýšiť investície do ľudského kapitálu prostredníctvom lepšieho vzdelania a rozvoja zručností a spôsobilostí.

Možnosť uplatnenia absolventov škôl na trhu práce v Žilinskom samosprávnom kraji je predurčená absolvovaným študijným alebo učebným odborom, miestom bydliska, dostupnosťou siete služieb a sieťou ďalšieho vzdelávania, kvalitnou infraštruktúrou a skutočnosťou, že priamo na trh práce odchádza stále nižší podiel absolventov stredných odborných škôl.

Odborné vzdelávanie a príprava má v Žilinskom samosprávnom kraji dlhoročnú tradíciu. V priebehu rokov došlo k rozšíreniu siete stredných škôl poskytujúcich odborné vzdelávanie a k prehĺbeniu najmä teoretických poznatkov v jednotlivých odborných vyučovacích predmetoch, čo sa najmä po roku 1989 prejavilo nedostatkom kvalifikovaných pracovných síl na trhu práce, ktorý bol v období 90. rokov poznačený regresom v hospodárstve, nízkou motiváciou a nedostatočnou odbornou prípravou mladých ľudí.

Reforma výchovy a vzdelávania v Slovenskej republike, ktorá začala v roku 2008, prináša možnosť zapojenia sociálnych partnerov, zamestnávateľov a zástupcov komôr a zväzov do výchovno-vzdelávacieho procesu a celkový nový štýl práce našich pedagógov tak, aby výučba zodpovedala potrebám súčasnej spoločnosti, novým technológiám a potrebám žiakov. Žiaci by mali byť pri vyučovaní viac aktívnejší ako doposiaľ a zo školského prostredia by si mali priniesť schopnosť používať získané vedomosti a zručnosti v procese celoživotného vzdelávania. Veľký dôraz sa kladie na to, aby žiaci pri vzdelávaní v stredných odborných školách získali nielen kľúčové kompetencie, ale i zručnosti pre efektívne uplatnenie sa na trhu práce, ktoré nebude viesť k ich nezamestnanosti a sociálnej izolácii.

Hlavným cieľom Žilinského samosprávneho kraja v oblasti stratégie odborného vzdelávania a prípravy s názvom „**Odborné vzdelávanie a príprava – cesta k úspechu na trhu práce**“ je pripraviť žiakov stredných odborných škôl pre úspešné uplatnenie sa na trhu práce.

K uvedenému cieľu boli zadané čiastkové ciele:

- 1) Rozvíjať kľúčové kompetencie žiakov stredných odborných škôl pre úspešné uplatnenie sa na trhu práce.
- 2) Formovať vzťah žiakov stredných odborných škôl ku spoločnosti a slovenskému národu.
- 3) Rozvíjať praktickú výučbu žiakov s potrebami zamestnávateľov.
- 4) Zriadiť centrá odborného vzdelávania a prípravy.
- 5) Modernizovať materiálno-technické vybavenie stredných odborných škôl.
- 6) Ovplyvňovať pozitívne vytváranie vzťahu a hrdosti žiakov a verejnosti ku odbornému vzdelávaniu a príprave.

3.2 Konceptné a strategické dokumenty

Východiskom pri spracovaní stratégie odborného vzdelávania a prípravy v Žilinskom samosprávnom kraji na roky 2010 – 2013 „**Odborné vzdelávanie a príprava – cesta k úspechu na trhu práce**“ sú uvedené konceptné a strategické dokumenty:

• programové dokumenty Európskej únie:

- a) Lisabonská stratégia, 2000;
- b) Bruggská iniciatíva, 2001;
- c) Kodanská deklarácia, 2002;
- d) Maastrichtské komuniké, 2004;
- e) Helsinské komuniké, 2006;

• programové dokumenty vlády Slovenskej republiky:

- a) Stratégia konkurencieschopnosti SR do roku 2010: Národná lisabonská stratégia, 2001;
- b) Stratégia informatizácie spoločnosti v podmienkach SR, 2003;
- c) Akčný plán pre informačnú spoločnosť, 2005;
- d) Akčný plán pre vzdelávanie a zamestnanosť, 2005;
- e) Programové vyhlásenie vlády SR, 2006;
- f) Návrh Dlhodobého zámeru štátnej vednej a technickej politiky do roku 2015, 2007.

• konceptné dokumenty Ministerstva školstva SR:

- a) Milénium – Národný program výchovy a vzdelávania v Slovenskej republike na najbližších 15 až 20 rokov, 2002;
- b) Konceptia pedagogicko-poradenského systému a jeho implementácie do praxe, 2007;
- c) Konceptia dvojúrovňového modelu odborného vzdelávania a prípravy v Slovenskej republike, 2007;
- d) Národný program pre učiace sa regióny, 2007;
- e) Stratégia celoživotného vzdelávania a celoživotného poradenstva, 2007;

• legislatíva v rezorte školstva:

- a) zákon NR SR č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov;
- b) zákon NR SR č. 184/2009 Z. z. o odbornom vzdelávaní a príprave a o zmene a doplnení niektorých zákonov;
- c) zákon NR SR č. 317/2009 Z. z. o pedagogických zamestnancoch a odborných zamestnancoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov;
- d) zákon NR SR č. 596/2003 Z. z. o štátnej správe v školstve a školskej samospráve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov;
- e) zákon NR SR č. 597/2003 Z. z. o financovaní základných škôl, stredných škôl a školských zariadení v znení neskorších predpisov;
- f) vyhláška MŠ SR č. 282/2009 Z. z. o stredných školách.

3.3 SWOT analýza

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none">• dostatočný počet druhov a typov škôl a školských zariadení,• zastúpenie všetkých typov akreditovaných vzdelávacích inštitúcií,• proporcionálne rozloženie stredných odborných škôl v regiónoch Žilinského kraja,• vhodný potenciál pre vytváranie pracovných miest,• kvalifikovanosť pedagogických zamestnancov,• odbornosť vyučovania odborných predmetov,• ochota pedagogických zamestnancov ku celoživotnému vzdelávaniu,• využívanie alternatívnych spôsobov výučby vo výchovno-vzdelávacom procese,• skúsenosť s tvorbou projektov a aktívna zapojenosť stredných škôl do projektov (Program celoživotného vzdelávania – Comenius, Leonardo da Vinci, Mládež v akcii a pod.),• spolupráca stredných škôl so základnými školami, zamestnávateľmi a podnikateľskými subjektmi,• tradícia stredných škôl a rozvíjajúci sa priemysel v regiónoch Žilinského kraja,• záujem absolventov stredných škôl o ďalšie možnosti vzdelávania,• organizovanie dní otvorených dverí na podporu vytvárania partnerstiev,• medzinárodná spolupráca stredných škôl a školských zariadení,• vlastné priestory škôl v správe samosprávneho kraja.	<ul style="list-style-type: none">• nedostatočné prepojenie systému odborného vzdelávania s potrebami trhu práce,• nedostatok informačných a poradenských služieb o vzdelávaní a trhu práce,• neucelený systém poskytovania informácií o možnostiach ďalšieho vzdelávania,• zastarané učebné pomôcky a didaktická technika, nedostatok výpočtovej techniky, neaktuálny a zastaraný knižný fond,• sieť stredných škôl neposkytuje v dostatočnej miere vyššie odborné vzdelanie ako príležitosť na celoživotné vzdelávanie,• slabá propagácia niektorých stredných škôl na verejnosti,• nesystematická spolupráca niektorých škôl s podnikateľskými subjektmi,• chýbajúce učebné osnovy, splňajúce nové požiadavky v oblasti trhu práce,• nepostačujúce vybavenie stredísk odbornej praxe a stredísk praktického vyučovania, odborných učebných pomôckami, didaktickou technikou, strojmi, zariadeniami,• nízka úroveň mobility a flexibility pracovnej sily,• chýbajúce centrá odborného vzdelávania a prípravy.

Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none">• spolupráca medzi zriaďovateľmi škôl a školských zariadení,• možnosť ďalšieho vzdelávania pedagogických zamestnancov stredných odborných škôl (spolupráca s metodicko-pedagogickými centrami a vysokými školami),• využívanie štrukturálnych fondov Európskej únie a iných zdrojov,• priaznivé podmienky pre mobilitu absolventov stredných škôl,• funkčný informačný systém stredných škôl, slúžiaci absolventom základných škôl na výber stredných odborných škôl,• využívanie existujúcej siete podporných inštitúcií a neziskových mimovládnych organizácií vo výchovno-vzdelávacom procese,• zapojenie škôl a školských zariadení do procesu trvalo udržateľného rozvoja miest a regiónov,• výučba cudzích jazykov a informačných technológií v stredných odborných školách,• zosúladenie siete škôl a školských zariadení s požiadavkami trhu práce,• spolupráca stredných odborných škôl so zamestnávateľmi, zamestnávateľskými zväzmi a komorami,• aktivizácia orgánov školskej samosprávy pre zefektívnenie výchovno-vzdelávacieho procesu v stredných školách a školských zariadeniach,• organizovanie spoločných workshopov medzi strednými školami a podnikateľskými subjektmi,• rozvoj nových zdrojov zamestnanosti a príležitostí v regiónoch Žilinského kraja,• vstup nových investorov do výrobnjej sféry,• využitie moderných informačných technológií pri rozvoji poradenstva o povolaniach a zamestnaniach,• zvýšenie účinnosti prepojenia ponuky pracovnej sily s dopytom trhu práce,• rozvíjanie kariérového poradenstva v stredných školách a školských zariadeniach,• zriadenie Krajskej rady pre odborné vzdelávanie a prípravu v Žilinskom samosprávnom kraji, ktorej predchádzalo zriadenie Regionálnej štvorpartity pre vzdelávanie v Žilinskom samosprávnom kraji.	<ul style="list-style-type: none">• izolácia vzdelávacej sústavy od požiadaviek trhu práce,• zníženie kvality stredoškolského vzdelávania,• nízka vedomostná úroveň a príprava žiakov základných škôl na stredoškolské štúdium,• neochota orgánov štátnej správy v plnej miere akceptovať návrhy na úpravu siete škôl a školských zariadení,• nedostatok finančných zdrojov na prevádzku škôl a školských zariadení, ich vybavenosť a odmeňovanie pedagogických a nepedagogických zamestnancov,• nepriaznivý demografický vývoj obyvateľstva,• malý počet ponúkaných pracovných miest na trhu práce,• odliv kvalifikovanej pracovnej sily z regiónu,• zlá ekonomická situácia v rodinách,• nezáujem o spoluprácu podnikateľskej sféry so strednými školami,• nezáujem žiakov základných škôl o stredoškolské odborné vzdelávanie,• nezáujem ekonomicky aktívneho obyvateľstva na vlastnom kariérom rozvoji.

3.4 Analýza súčasného stavu

Vzdelávacia politika pre oblasť odborného vzdelávania a prípravy je otvorený systém, ktorý zahŕňa všetky procesy riadenia, organizácie, financovania a fungovania vnútorných a vonkajších vzťahov so zainteresovanými subjektmi, ktoré smerujú k jedinému cieľu – podporovať rovnaké vzdelávacie príležitosti pre žiakov tak, aby získali kvalifikáciu požadovanú zamestnávateľom a svetovým trhom práce, rozvíjali a zdokonaľovali svoje vedomosti, zručnosti a kompetencie v rámci princípov celoživotného vzdelávania.

Odborné vzdelávanie a príprava poskytujú širokú bázu znalostí a zručností relevantných z hľadiska pracovného života. V rámci regionálnych politík a postupov je potrebné posudzovať relatívne vplyvy investícií do rôznych úrovní zručností a spôsobilostí. Je žiaduce zvýšiť kvantitu sprostredkovateľských a technických zručností, ako aj zručností na vysokej úrovni, aby sa prekonal ich nedostatok a podporila sa tak inovácia a rast vedomostnej spoločnosti.

Mladí ľudia by mali v odbornom vzdelávaní a príprave získať zručnosti a spôsobilosti relevantné z hľadiska požiadaviek trhu práce a z hľadiska celoživotného vzdelávania. Vyžaduje si to kroky na zníženie miery predčasného ukončovania odborného vzdelávania a prípravy, na uľahčenie prechodu zo školy do zamestnania, napríklad kombináciou vzdelávania a odbornej prípravy s prácou, resp. prostredníctvom vzdelávania na pracovisku. Zručnosti a spôsobilosti dospelých pracovnej sily je nutné podporovať podnecovaním uznávania vzdelávania nadobudnutého v minulosti prostredníctvom odbornej prípravy a pracovných skúseností. Súčasne by mali byť k dispozícii možnosti vzdelávania pre znevýhodnené osoby a skupiny, najmä pre ľudí s nízkym vzdelaním.

Trendy v oblasti odborného vzdelávania a prípravy:

- 1) zlepšiť celoživotné usmerňovanie vrátane zlepšeného usmerňovania, informovania a poradenstva pri výbere povolania v školách s cieľom lepšie zohľadňovať príležitosti a požiadavky, ktoré zahŕňa odborné vzdelávanie a príprava a pracovný život,
- 2) vytvoriť systém odborného vzdelávania a prípravy, ktorý ponúkne prístup k flexibilným, individualizovaným dráham a vytvoriť lepšie podmienky na prechod do pracovného života, prechod k ďalšiemu vzdelávaniu a odbornej príprave vrátane vysokoškolského vzdelávania a podporovať rozvoj zručností dospelých na trhu práce,
- 3) podporovať rozvoj odborného vzdelávania organizovaním súťaží zručností,
- 4) reagovať na potreby jednotlivcov a trhu práce, osobitnú pozornosť venovať potrebám malých a stredných podnikov,
- 5) zlepšovať verejné a súkromné investície do odborného vzdelávania a prípravy vypracovaním mechanizmov na vyvážené a spoločné financovanie a investície,
- 6) aktívne rozvíjať partnerstvo medzi rôznymi tvorcami rozhodnutí a zainteresovanými stranami, najmä sociálnymi partnermi a odvetvovými organizáciami na celoštátnej, regionálnej a miestnej úrovni.

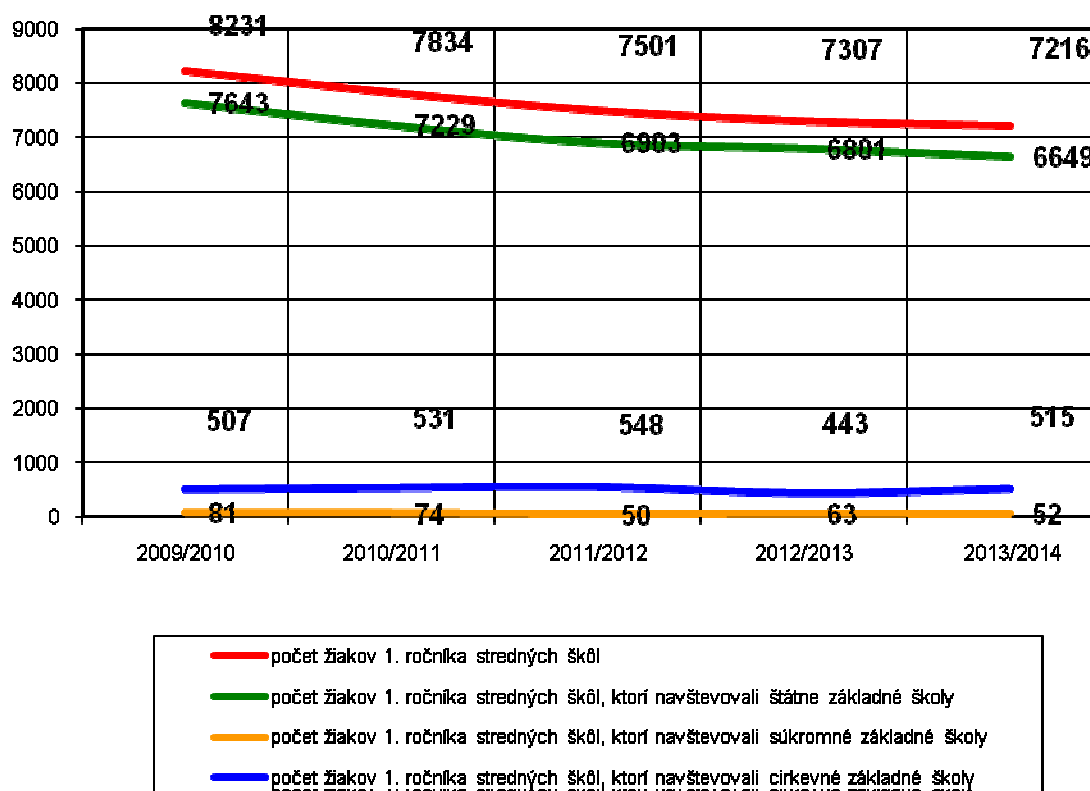
Odborné vzdelávanie a príprava vo všetkých oblastiach ekonomickej činnosti nadväzujú na trh práce a uplatnenie absolventov v zamestnaní. Uplatnenie absolventov na trhu práce a ich zamestnanosť sú samozrejme spojené s koncepciou vzdelávania a vzdelania, ktoré im je

poskytované, a teda aj s charakterom kompetencií, s ktorými prichádzajú absolventi na trh práce.

Samotný vývoj trhu práce ukazuje, že nie je efektívne pripravovať úzko zameraných špecialistov s hlbokými profesijnými kompetenciami, ale že počiatočné odborné vzdelávanie musí smerovať k základnej profesijnej príprave s rozvinutými základnými spôsobilosťami. Väčšia pozornosť je teda oprávnené sústredená na kľúčové kompetencie a osobnostný rozvoj absolventov.

Súčasná spolupráca stredných odborných škôl s firmami je založená najmä na dobrovoľnosti v oblasti sponzorstva, odborných exkurzií žiakov, vykonávanie odbornej praxe, odborného výcviku a členstvo v odborných komisiách. Zamestnávateľia a školy signalizujú stratu záujmu o odborné vzdelávanie a prípravu zo strany žiakov. Situáciu v odbornom vzdelávaní nepriaznivo ovplyvňuje i demografický vývoj obyvateľstva (graf 3.1).

Graf 3.1: Demografický vývoj počtu žiakov 1. ročníkov stredných škôl v Žilinskom kraji v školských rokoch 2009/2010 – 2013/2014

Zdroj: Ústav informácií a prognóz školstva, Bratislava, 2009.

Zákon o odbornom vzdelávaní a príprave vytvára podmienky pre spoluprácu subjektov odborného vzdelávania a prípravy s trhom práce a základné mechanizmy, ktoré zabezpečia túto funkčnosť spolupráce (napr. tvorba školských vzdelávacích programov, postavenie a úlohy štátnej správy, samosprávy, zamestnávateľov a zamestnancov, financovanie odborného vzdelávania a prípravy). V súčasnom období je dôležité zvyšovať flexibilitu absolventov stredných odborných škôl a formovať také kľúčové kompetencie, ktoré im

zabezpečiť úspešné uplatnenie na trhu práce (napr. odborné vzdelávanie v cudzích jazykoch, zvyšovanie praktických zručností v používaní informačno-komunikačných technológií, formovanie pozitívnych sociálnych vzťahov a záujmu žiakov o štúdium).

V súčasnej dobe dochádza k strate záujmu žiakov a verejnosti o odborné vzdelávanie a prípravu. Túto situáciu signalizujú nielen školy, ale aj zamestnávateľia. Súčasný stav prepojenia a spolupráce odborného vzdelávania a prípravy so zamestnávateľskou sférou je charakterizovaný nasledovnými javmi:

- a) zánik tradičných zamestnávateľov a vznik nových, mnoho veľkých a známych podnikov bolo zrušených (najhorší stav je vo sfére strojárstva a stavebníctva),
- b) zmena zamerania zamestnávateľov, tradičné odvetvia výroby zanikajú a sú nahradzované novými, ktoré tu doteraz neboli, napr. obuvnícky a textilný priemysel, v ktorom Slovensko v minulosti patrilo medzi veľkovýrobcov. Naopak v súčasnosti sa stávame najväčším výrobcom a exportérom automobilov,
- c) vznik malých zamestnávateľov – živnostníkov, ktorí iba sčasti vyplňajú vzniknutú medzeru po zaniknutých veľkopodnikoch, ich požiadavky na absolventa odbornej školy sú veľmi široko definované, pričom často nemajú ujasnenú predstavu o potrebách a úrovni absolventov odborného vzdelávania,
- d) príchod nových zahraničných investorov, ktorí majú vlastnú firemnú kultúru, majú unikátne a vysoko špecializované výrobné zariadenia, presne a dôsledne špecifikované požiadavky vzdelávacieho procesu, vyznačujú sa veľmi dobre popísanými a definovanými požiadavkami na každú konkrétnu profesiu vo výrobnom a technologickom procese,
- e) intenzívna požiadavka na multikultúrnú výchovu, dôvodom je, aby svojou verbálnou a hlavne neverbálnou komunikáciou žiaci a absolventi škôl nevnášali nedorozumenia medzi odlišnými kultúrami,
- f) nastáva veľký rozdiel medzi potrebami konkrétneho zamestnávateľa a vedomosťami, zručnosťami a kompetenciami absolventov, teda výstupmi odborného vzdelávania a prípravy,
- g) zamestnávateľia kladú čoraz väčší dôraz na celoživotné vzdelávanie ako jedinou formu udržania si spôsobilosti pracovnej sily zastávať svoju pracovnú pozíciu počas celého produktívneho veku,
- h) v minulosti nebola spolupráca medzi zamestnávateľmi a školstvom vôbec problematická; veľkí zamestnávateľia v rámci svojho podniku prevádzkovali aj školy, poskytujúce odborné vzdelávanie a prípravu v študijných a učebných odboroch, príkladom bol stavebný a strojársky priemysel; v súčasných podmienkach nemôžeme hovoriť o spolupráci, ale iba o tesnej prepojenosti zamestnávateľa a odbornej školy,
- i) najviac absentuje aktivita niektorých zamestnávateľských zväzov, ktoré neprichádzajú s rozpracovanými zámermi v oblasti odborného vzdelávania a prípravy.

3.4.1 Predpoklady pre rozvoj odborného vzdelávania a prípravy v Žilinskom samosprávnom kraji

Žilinský samosprávny kraj má záujem zvyšovať kvalitu odborného vzdelávania a prípravy, vytvoriť predpoklady pre vstup zamestnávateľov do odborného vzdelávania a prispôbiť profil absolventa potrebám trhu práce. V rokoch 2006 – 2009 sa uskutočnili systémové zmeny, ktoré vytvorili **predpoklady pre rozvoj odborného vzdelávania a prípravy:**

- 1) štruktúra stredných odborných škôl a študijných a učebných odborov,
- 2) zriadenie Krajskej rady pre odborné vzdelávanie a prípravu v Žilinskom samosprávnom kraji,
- 3) spolupráca s úradmi práce, sociálnych vecí a rodiny, ktoré monitorujú potreby trhu práce,
- 4) čerpanie finančných prostriedkov zo štrukturálnych fondov Európskej únie v oblasti odborného vzdelávania a prípravy,
- 5) rozvoj spolupráce so zamestnávateľskými zväzmi, komorami a právnickými a fyzickými osobami,
- 6) prispôbenie vzdelávacieho systému aktuálnym požiadavkám trhu práce,
- 7) kvalifikovanosť pedagógov a odbornosť vyučovania,
- 8) materiálno-technické a priestorové zabezpečenie výchovno-vzdelávacieho procesu.

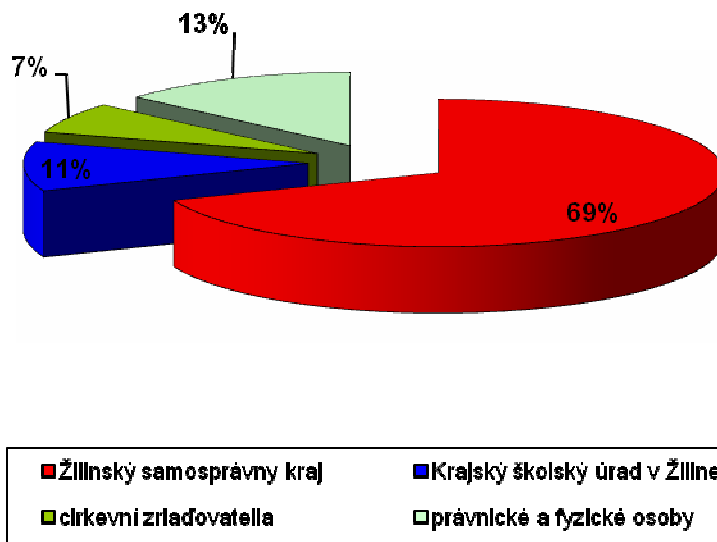
1) Štruktúra stredných odborných škôl a študijných a učebných odborov

V Žilinskom kraji sa nachádza 77 stredných odborných škôl, ktoré zriaďujú Žilinský samosprávny kraj (62 stredných odborných škôl, z ktorých 19 je súčasťou 10 spojených škôl), cirkevní zriaďovatelia (5 stredných odborných škôl) a právnické a fyzické osoby (10 stredných odborných škôl). Krajský školský úrad v Žiline je zriaďovateľom 8 špeciálnych stredných škôl (praktické školy, odborné učilištia, stredné odborné školy internátne) (graf 3.2).

Percentuálny podiel žiakov, ktorí navštevujú stredné školy v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja tvorí 90 %, cirkevných zriaďovateľov 3,8 %, právnických a fyzických osôb 4,6 % a Krajského školského úradu v Žiline 1,6 %.

V aktuálnom školskom roku navštevuje stredné školy v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja 35 239 žiakov, ktorých vychováva a vzdeláva 3 296 pedagogických zamestnancov. Gymnáziá navštevuje 8 260 žiakov, čo predstavuje zastúpenie 23,44 % z celkového počtu žiakov. Stredné odborné školy navštevuje 26 979 žiakov, t. j. 76,56 % žiakov v školskom roku 2009/2010.

Graf 3.2: Percentuálne vyjadrenie počtu stredných odborných škôl v Žilinskom kraji podľa zriaďovateľov v školskom roku 2009/2010

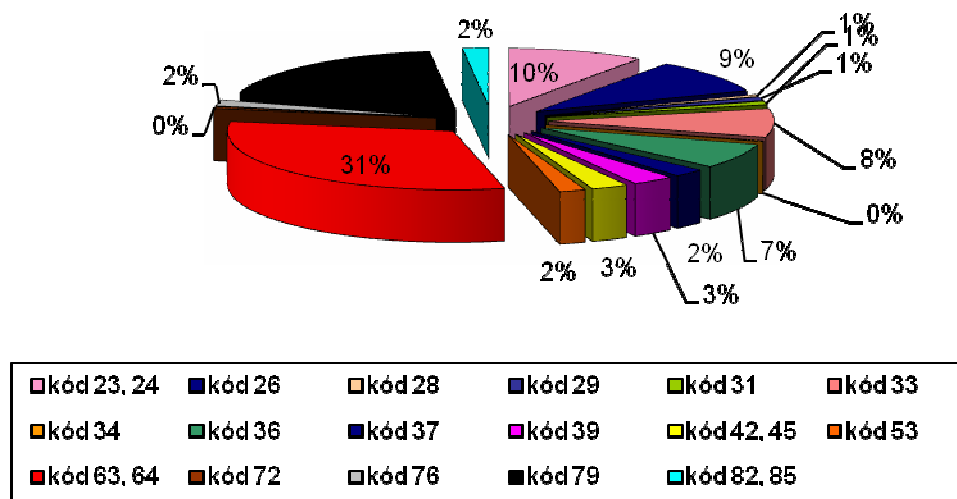

Zdroj: Štatistické materiály odboru školstva Žilinského samosprávneho kraja, 2009.

Štruktúra študijných a učebných odborov stredných škôl

V súčasnej štruktúre stredných odborných škôl dominujú stredné školy so študijnými a učebnými odbormi zameranými na ekonomiku, organizáciu, obchod a služby (31 %) a stredné školy so zameraním na strojárstvo a ostatnú kovospracúvaciú výrobu (10 %), elektrotechniku (9 %) a stavebníctvo, geodéziu a kartografiu (7 %). Sieť stredných odborných škôl v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja je rovnomerná a štruktúra študijných a učebných odborov širokospektrálna (graf 3.3).

Graf 3.3: Zastúpenie skupín študijných a učebných odborov v stredných školách v zriaďovateľskej pôsobnosti ŽSK v školskom roku 2009/2010

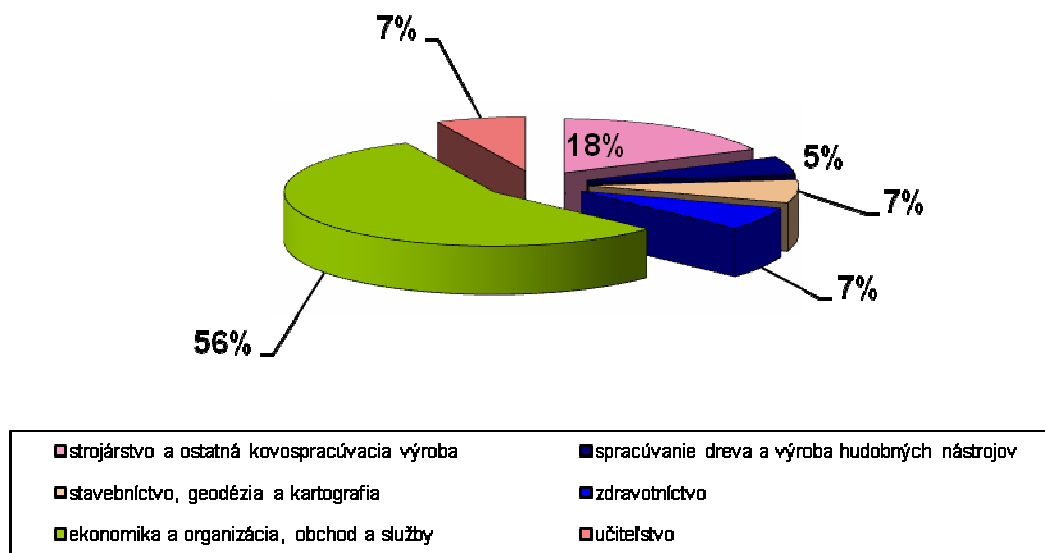
Zdroj: Štatistické materiály odboru školstva Žilinského samosprávneho kraja, 2009.

Legenda:

kód 23, 24 – strojárstvo a ostatná kovospracúvacia výroba – 10 %, kód 26 – elektrotechnika – 9 %, kód 28 – aplikovaná chémia – 1 %, kód 29 – potravinárstvo – 1 %, kód 31 – textil a odevníctvo – 1 %, kód 33 – spracúvanie dreva a výroba hudobných nástrojov – 8 %, kód 34 – polygrafia a médiá – 0 %, kód 36 – stavebníctvo, geodézia a kartografia – 7 %, kód 37 – doprava, pošty a telekomunikácie – 2 %, kód 39 – špeciálne technické odbory – 3 %, kód 42, 45 – poľnohospodárstvo, lesné hospodárstvo a rozvoj vidieka – 3 %, kód 53 – zdravotníctvo – 2 %, kód 63, 64 – ekonomika a organizácia, obchod a služby – 31 %, kód 72 – publicistika, knižníctvo a vedecké informácie – 0 %, kód 76 – učiteľstvo – 2 %, kód 79 – gymnázium – 18 %, kód 82, 85 – umenie a umelecko-remeselná výroba – 2 %.

Na území Žilinského kraja je zriadených 10 súkromných a 5 cirkevných stredných odborných škôl, ktorých študijné a učebné odbory sú z väčšej časti zamerané predovšetkým na ekonomiku a organizáciu, obchod a služby, strojárstvo a ostatnú kovospracúvajúcu výrobu, zdravotníctvo, učiteľstvo a umenie a umelecko-remeselnú výrobu (graf 3.4).

Graf 3.4: Zastúpenie skupín študijných a učebných odborov stredných odborných škôl v zriaďovateľskej pôsobnosti cirkevných zriaďovateľov, právnických a fyzických osôb v školskom roku 2009/2010

Zdroj: Štatistické materiály odboru školstva Žilinského samosprávneho kraja, 2009.

V niektorých stredných odborných školách prevláda funkcia prípravy na ďalšie terciárne štúdium nad funkciou odbornej profesijnej prípravy. V tejto súvislosti sa stále aktuálnejšou stratégiou stáva zblížovanie jednotlivých foriem stredoškolského vzdelávania a prípravy pre trh práce, optimalizácia siete gymnázií, ktoré poskytujú všeobecné vzdelávanie a zároveň zvyšovanie pozície stredných odborných škôl v povedomí verejnosti a školského systému.

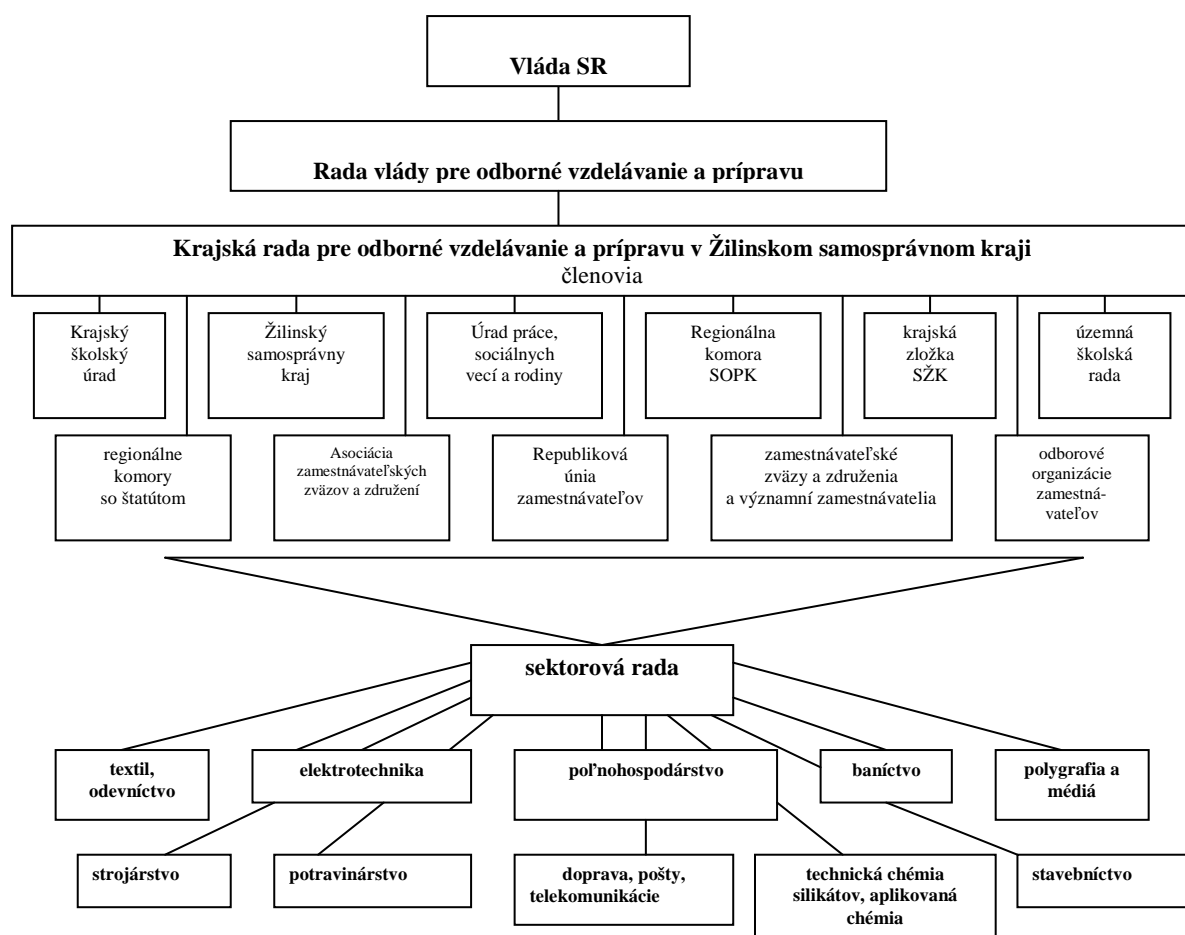
Žiaci základných škôl dlhodobo prejavujú záujem najmä o študijné odbory skupiny ekonomika, organizácia, obchod a služby, gymnázium, elektrotechnika, stavebníctvo, geodézia a kartografia. V posledných rokoch sa postupne zvyšuje záujem žiakov o štúdium strojárstva a ostatnej kovospracúvacej výroby. Žiaci základných škôl pri podávaní prihlášok na stredné školy neprejavujú záujem o učebné odbory.

2) Zriadenie Krajskej rady pre odborné vzdelávanie a prípravu v Žilinskom samosprávnom kraji

Účinnosťou zákona NR SR č. 184/2009 Z. z. o odbornom vzdelávaní a príprave a o zmene a doplnení niektorých zákonov boli zadefinované poradné orgány pre odborné vzdelávanie a prípravu na regionálnej a celoslovenskej úrovni:

- 1) *Rada vlády pre odborné vzdelávanie a prípravu v SR* – zriadená na centrálnej úrovni,
- 2) *Sektorové rady pre odborné vzdelávanie a prípravu v SR* – zriadené na úrovni stavovských alebo profesijných organizácií podľa vecnej pôsobnosti v súčinnosti s príslušným ministerstvom a Ministerstvom práce, sociálnych vecí a rodiny SR, sektorové rady pre skupiny študijných a učebných odborov: textil a odevníctvo, elektrotechnika, poľnohospodárstvo, baníctvo, polygrafia a médiá, strojárstvo, potravinárstvo, doprava, pošty a telekomunikácie, technická chémia silikátov a aplikovaná chémia, stavebníctvo,
- 3) *Krajské rady pre odborné vzdelávanie a prípravu v samosprávnych krajoch.*

Poradné orgány pre odborné vzdelávanie a prípravu v SR

Zdroj: Štatistické materiály odboru školstva Žilinského samosprávneho kraja, 2009.

Tabuľka 3.1: Porovnanie zloženia, hlavných úloh, zdrojov financovania a poslania poradných orgánov predsedu Žilinského samosprávneho kraja pre odborné vzdelávanie a prípravu

Oblasti	Regionálna štvorpartita pre vzdelávanie v ŽSK od 03. 07. 2007 do 31. 08. 2009	Krajská rada pre odborné vzdelávanie a prípravu v ŽSK od 01. 09. 2009
Členovia	zástupcovia Žilinského samosprávneho kraja	zástupcovia Žilinského samosprávneho kraja
	zástupca úradu práce, sociálnych vecí a rodiny	zástupca úradu práce, sociálnych vecí a rodiny
	zástupcovia zamestnávateľov, zamestnávateľa, zástupca Slovenskej obchodnej a priemyselnej komory v Žiline, zástupca Slovenskej živnostenskej komory, profesijné zväzy	zástupcovia zamestnávateľov, zamestnávateľa alebo regionálne komory, zástupcovia stavovských organizácií a profesijných organizácií
	zástupcovia zamestnancov - Odborový zväz pracovníkov školstva a vedy na Slovensku a Odborový zväz Kovo	zástupcovia odborových organizácií a zamestnaneckých rád
	-	zástupca krajského školského úradu
	-	zástupca územnej školskej rady
Hlavné úlohy	podpora a koordinácia odborného vzdelávania pre trh práce	prerokúva regionálnu stratégiu odborného vzdelávania a prípravy v nadväznosti na hospodárske a sociálne potreby rozvoja regiónu
	prijímanie odporúčaní pre odbor školstva pri úprave siete škôl a štruktúry študijných a učebných odborov v Žilinskom samosprávnom kraji	prerokúva plán potrieb trhu práce v oblasti odborného vzdelávania a prípravy na úrovni Žilinského samosprávneho kraja
	príprava informácií o potrebe počtu nových absolventov a žiakov na nasledujúcich päť rokov v jednotlivých študijných a učebných odboroch	vyjadruje sa k návrhu žiadosti na zaradenie strednej odbornej školy, strediska praktického vyučovania, školského hospodárstva, strediska odbornej praxe alebo pracoviska praktického vyučovania do siete škôl, školských zariadení, stredísk praktického vyučovania a pracovísk praktického vyučovania Slovenskej republiky
	príprava prognóz a návrhov smerovania stredoškolského vzdelávania	vyjadruje sa k návrhu žiadosti na vyradenie strednej odbornej školy, strediska praktického vyučovania, školského hospodárstva, strediska odbornej praxe alebo pracoviska praktického vyučovania zo siete škôl, školských zariadení, stredísk

		praktického vyučovania a pracovísk praktického vyučovania Slovenskej republiky
	zlepšenie začlenenia zamestnávateľskej sféry do systému stredoškolského vzdelávania	vyjadruje sa k návrhu žiadosti na zmenu v sieti
	-	prerokúva a odporúča ŽSK predložiť návrh na zaradenie nového študijného odboru alebo učebného odboru a ich zameraní do sústavy odborov vzdelávania
	-	prerokúva a odporúča ŽSK predložiť návrh na vyradenie existujúceho študijného odboru alebo učebného odboru a ich zameraní zo sústavy odborov vzdelávania
Hlavné úlohy	-	vyjadruje sa k počtu tried prvého ročníka všetkých stredných odborných škôl v územnej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja pre nasledujúce prijímacie konanie, ktoré sú nad rozsah potrieb trhu práce
	-	vyjadruje sa k návrhom na zriadenie Centier odborného vzdelávania a prípravy v Žilinskom kraji
	-	vyjadruje sa k systému informovania žiakov a ich zákonných zástupcov o potrebách trhu práce a o kvalite odborného vzdelávania a prípravy v stredných odborných školách v územnej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja
Financovanie	rozpočet Žilinského samosprávneho kraja	rozpočet Žilinského samosprávneho kraja
Práva a povinnosti	štatút Regionálnej štvorpartity pre vzdelávanie v Žilinskom samosprávnom kraji	štatút Krajskej rady pre odborné vzdelávanie a prípravu v Žilinskom samosprávnom kraji
Poslanie	podpora a koordinácia odborného vzdelávania pre trh práce	podpora a koordinácia odborného vzdelávania pre trh práce
	začlenenie zamestnávateľskej sféry do systému stredoškolského vzdelávania	začlenenie zamestnávateľskej sféry do systému stredoškolského vzdelávania

Žilinský samosprávny kraj riešil situáciu v stredoškolskom odbornom vzdelávaní tým, že ako prvý v rámci Slovenskej republiky zriadil poradný orgán predsedu samosprávneho kraja pre odborné vzdelávanie a prípravu s názvom „**Regionálna štvorpartita pre vzdelávanie v**

Žilinskom samosprávnom kraji“, v ktorej boli zastúpení – zástupcovia samosprávneho kraja, zástupca úradu práce, sociálnych vecí a rodiny, zástupcovia zamestnávateľov a zástupcovia zamestnancov. Poradný orgán predsedu Žilinského samosprávneho kraja pracoval od 03. 07. 2007 do 31. 08. 2009. Jeho hlavným poslaním bola podpora a koordinácia odborného vzdelávania a prípravy pre trh práce a začlenenie zamestnávateľskej sféry do systému stredoškolského vzdelávania. Na pilieroch regionálnej štvorpartity bola dňa 04. 09. 2009 zriadená **Krajská rada pre odborné vzdelávanie a prípravu v Žilinskom samosprávnom kraji**, kreovaná v súlade so zákonom NR SR č. 184/2009 Z. z. o odbornom vzdelávaní a príprave a o zmene a doplnení niektorých zákonov (tabuľka 3.1).

3) Spolupráca s úradmi práce, sociálnych vecí a rodiny, ktoré monitorujú potreby trhu práce

Žilinský samosprávny kraj v záujme prepojenia spolupráce so sociálnymi partnermi a úradmi práce, sociálnych vecí a rodiny v Žilinskom kraji realizuje pravidelný monitoring uplatnenia absolventov stredných škôl na trhu práce a analýzu zamestnaní, o ktoré je najväčší záujem a najmenší záujem. Analýza štatistík evidencie nezamestnaných absolventov stredných škôl na trhu práce za predchádzajúci školský rok sa vedie ku koncu kalendárneho roka.

V školskom roku 2007/2008 navštevovalo stredné školy v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja 36 905 žiakov (stav k 15. 09. 2007), z toho štúdium ukončilo 7 849 žiakov – počet absolventov gymnázií – 1 695 žiakov (21,6 %), počet absolventov stredných odborných škôl – 6 154 žiakov (78,4 %). Tabuľka 3.2 poskytuje prehľad evidovaných nezamestnaných absolventov stredných škôl v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja podľa skupín študijných a učebných odborov a ich zameraní k 31. 12. 2008.

Tabuľka 3.2: Evidencia nezamestnaných absolventov stredných škôl na úradoch práce, sociálnych vecí a rodiny v Žilinskom kraji (stav k 31. 12. 2008)

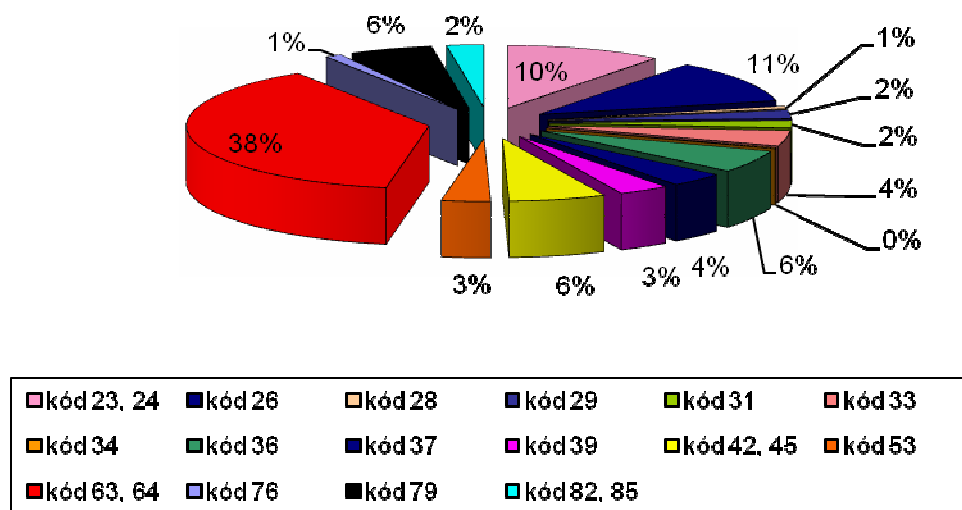
Kód	Názov skupiny študijných a učebných odborov	Kysuce	Považie	Turiec	Liptov	Orava	Spolu
23,24	strojárstvo a ostatná kovospracúvacia výroba	29	16	11	24	25	105
26	elektrotechnika	18	17	10	31	36	112
28	aplikovaná chémia	0	5	0	2	0	7
29	potravinárstvo	2	1		17	2	22
31	textil a odevníctvo	4	3	2	7	3	19
33	spracúvanie dreva a výroba hudobných nástrojov	12	8	5	8	7	40
34	polygrafia a médiá	0	0	1	1	0	2
36	stavebníctvo, geodézia a kartografia	8	17	1	18	14	58
37	doprava, pošty a telekomunikácie	4	14	4	12	3	37
39	špeciálne a technické odbory	8	2	2	15	7	34
42,45	poľnohospodárstvo, lesné hospodárstvo a rozvoj vidieka	8	9		39	9	65
53	zdravotníctvo	0	15	0	7	11	33
63,64	ekonomika a organizácia, obchod a služby	50	75	60	132	68	385
76	učiteľstvo	0	0	11	0	0	11
79	gymnázium	11	23	3	4	15	56
82,85	umenie a umelecko-remeselná výroba	1	7	2	14	1	25
spolu		155	212	112	331	201	1011

Zdroj: Štatistické materiály odboru školstva Žilinského samosprávneho kraja, 2008.

Z prehľadu vyplýva, že celkový počet evidovaných nezamestnaných absolventov stredných škôl na úradoch práce, sociálnych vecí a rodiny v Žilinskom kraji za školský rok 2007/2008 tvoril 1 011 žiakov (stav k 31. 12. 2008), čo predstavuje 12,88 % z celkového počtu absolventov, z toho evidovaní absolventi gymnázií tvorili 5,5 %, t. j. 56 absolventov a žiaci stredných odborných škôl tvorili 94,5 %, t. j. 955 absolventov.

Najväčší počet evidovaných nezamestnaných absolventov stredných škôl je zo štruktúry študijných a učebných odborov: ekonomika a organizácia, obchod a služby – 385 (38 %), elektrotechnika – 112 (11 %) a strojárstvo – 105 (10,38 %) (graf 3.5).

Graf 3.5: Evidencia nezamestnaných absolventov stredných škôl na trhu práce v Žilinskom kraji podľa skupín študijných a učebných odborov k 31. 12. 2008

Zdroj: Štatistické materiály úradov práce, sociálnych vecí a rodiny v Žilinskom kraji, 2008.

Legenda:

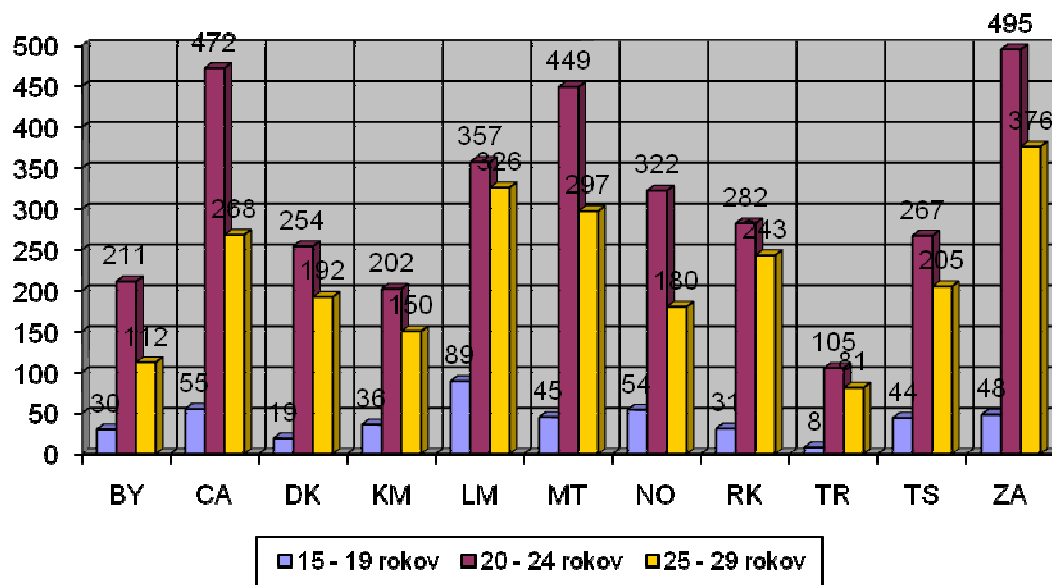
kód 23, 24 – strojárstvo a ostatná kovospracúvacia výroba – 10 %, kód 26 – elektrotechnika – 11 %, kód 28 – aplikovaná chémia – 1 %, kód 29 – potravinárstvo – 2 %, kód 31 – textil a odevníctvo – 2 %, kód 33 – spracúvanie dreva a výroba hudobných nástrojov – 4 %, kód 34 – polygrafia a médiá – 0 %, kód 36 – stavebníctvo, geodézia a kartografia – 6 %, kód 37 – doprava, pošty a telekomunikácie – 4 %, kód 39 – špeciálne technické odbory – 3 %, kód 42, 45 – poľnohospodárstvo, lesné hospodárstvo a rozvoj vidieka – 6 %, kód 53 – zdravotníctvo – 3 %, kód 63, 64 – ekonomika a organizácia, obchod a služby – 39 %, kód 72 – publicistika, knižníctvo a vedecké informácie – 0 %, kód 76 – učiteľstvo – 1 %, kód 79 – gymnázium – 6 %, kód 82, 85 – umenie a umelecko-remeselná výroba – 2 %.

Výrazné zníženie počtu absolventov škôl na trhu práce u vzdelávania s maturitnou skúškou súvisí so systémom prijímania žiakov na vysokoškolské štúdium. U stredoškolského odborného vzdelávania žiakov, ktorí sa vzdelávajú v učebných odboroch, súvisí ich znižujúce sa percento zapojenia do výrobného procesu najmä s možnosťou zamestnania sa v zahraničí a znižujúcim sa záujmom o vzdelávanie s výučným listom. Istú úlohu zohráva i prebiehajúca optimalizácia siete stredných odborných škôl, ktoré môžu zriaďovatelia od roku 2001 združovať a od roku 2003 spájať. Tieto racionalizačné trendy zriaďovateľov škôl v Slovenskej republike sú v súčasnosti stierané novou štruktúrou školského systému výchovy a vzdelávania, ktorú zdefinoval nový školský zákon z 1. septembra 2008.

Medzi nový fenomén v rozvoji stredoškolského odborného vzdelávania a prípravy v Slovenskej republike, ktorý sa perspektívne môže obrátiť proti pôvodným zámerom prepojenia vzdelávacieho systému s požiadavkami trhu práce v oblasti zabezpečenia povolání pre odvetvia primárneho a sekundárneho sektoru, je skutočnosť, že absolventi stredných odborných škôl a bývalých stredných odborných učilíšť, ktoré nový školský zákon z roku 2008 zrovnoprávnil so strednými odbornými školami, sa stále väčšou mierou podieľajú na počtoch žiakov prijatých na vysokoškolské štúdium. Táto skutočnosť môže o niekoľko rokov doviesť regionálnu vzdelávaciu politiku a stredoškolské odborné vzdelávanie ku stagnácii.

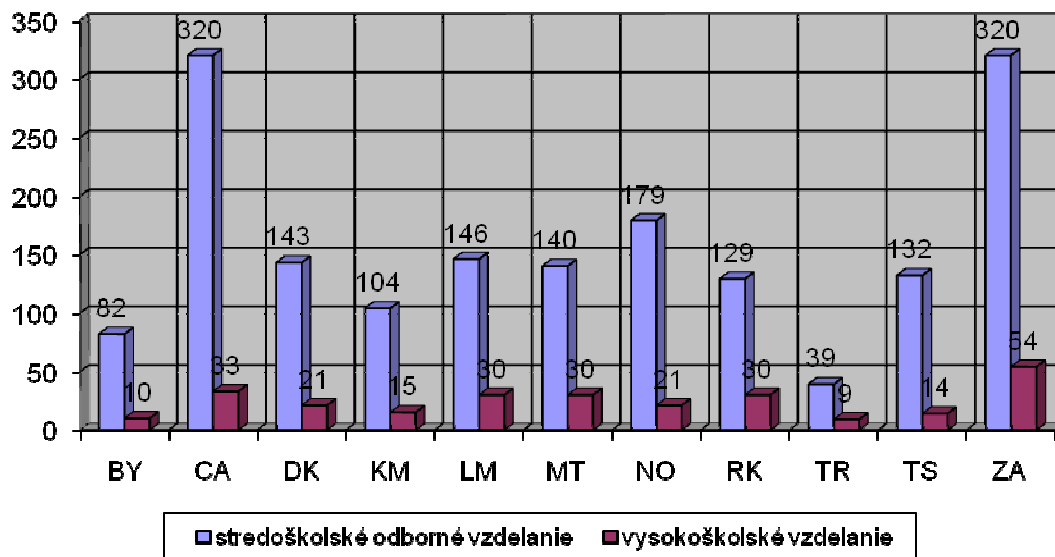
Graf 3.6 a graf 3.7 znázorňujú štruktúru evidovaných uchádzačov o zamestnanie na úradoch práce sociálnych vecí a rodiny v Žilinskom kraji k 31. 12. 2008.

Graf 3.6: Štruktúra uchádzačov o zamestnanie v Žilinskom samosprávnom kraji podľa veku k 31. 12. 2008

Zdroj: *Deti a mládež v číslach za rok 2008 (ročenka o deťoch a mládeži)*. Bratislava: Ústav informácií a prognóz školstva, 2009.

Graf 3.7: Štruktúra uchádzačov o zamestnanie – absolventi stredných a vysokých škôl v Žilinskom samosprávnom kraji podľa ukončeného vzdelania k 31. 12. 2008

Zdroj: *Deti a mládež v číslach za rok 2008 (ročenka o deťoch a mládeži)*. Bratislava: Ústav informácií a prognóz školstva, 2009.

Na základe analýz vekovej a vzdelanostnej úrovne nezamestnaných absolventov stredných škôl na trhu práce za predchádzajúce obdobia je dôležité realizovať opatrenia, ktoré zamedzia zvýšeniu počtu nezamestnaných absolventov stredných odborných škôl so zameraním na ekonomiku, organizáciu, obchod a služby na úradoch práce, sociálnych vecí a rodiny. Zastupiteľstvo Žilinského samosprávneho kraja prijalo v roku 2007 dokument **„Kariérový program na podporu predchádzania nezamestnanosti u absolventov stredných škôl v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja“**, ktorý definuje tri strategické ciele, zamerané na elimináciu nezamestnanosti u absolventov stredných škôl na trhu práce:

- rozvíjať medzisektorovú spoluprácu medzi rezortom školstva a rezortom práce, sociálnych vecí a rodiny pri uplatnení absolventov stredných škôl na trhu práce,
- rozvíjať kariérové poradenstvo ako súčasť výchovného poradenstva v stredných školách,
- rozvíjať kľúčové kompetencie pre celoživotné vzdelávanie u žiakov stredných škôl.

Aplikácia Kariérového programu na podporu predchádzania nezamestnanosti u absolventov stredných škôl v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja do pedagogickej praxe je realizovaná v súčinnosti zriaďovateľa s výchovnými poradcami, kariérovými poradcami, školskými psychológmi, triednymi učiteľmi a riadiacimi pracovníkmi stredných odborných škôl. Kariérový program Žilinského samosprávneho kraja rieši postavenie kariérového poradenstva v stredných odborných školách vo vzťahu spolupráce rezortu školstva a rezortu práce, sociálnych vecí a rodiny.

Problematika rozvíjania kariérového poradenstva a prípravy žiakov pre trh práce je v súčasnosti nezastupiteľná. Medzi základné úlohy kariérovej prípravy v stredných školách patrí:

- a) sprostredkovať systém študijno-profesijných informácií,
- b) sledovať a hodnotiť fyzický, psychický a sociálny vývin a individuálne schopnosti (dôležité pre voľbu povolania) počas výchovno-vzdelávacieho procesu,
- c) rozvíjať všeobecné a špeciálne schopnosti žiakov, formovať študijné a mimoškolské záujmy,
- d) poskytovať žiakom individuálnu pomoc pri vytváraní profesionálnych plánov,
- e) zabezpečovať informačno-poradenskú, konzultačnú a diagnostickú činnosť v procese voľby povolania prostredníctvom kariérového a výchovného poradcu a siete zariadení školského poradenstva a prevencie.

4) Čerpanie finančných prostriedkov zo štrukturálnych fondov Európskej únie v oblasti odborného vzdelávania a prípravy

Vstupom Slovenskej republiky do Európskej únie boli prevzaté i ciele európskeho rozvoja výchovy, vzdelávania a odbornej prípravy, ktoré umocňujú napĺňanie trendov rozvoja slovenskej celoštátnej a regionálnej politiky. Zapájanie Žilinského samosprávneho kraja do aktivít v oblasti vzdelávania prináša okrem stáleho porovnávania s regionálnou politikou ostatných krajín Európskej únie, i možnosti rozšírenia inovácií a financovania v oblasti odborného vzdelávania a prípravy. Stredné školy a školské zariadenia sa pravidelne zapájajú do Programu celoživotného vzdelávania a programu Mládež v akcii. Potvrdzuje sa, že skúsenosti získané z výmenných pobytov a študijných návštev pedagógov a žiakov viedli za posledné obdobie vo väčšej miere ku skvalitneniu výchovno-vzdelávacieho procesu v stredných školách a samotnej úrovne odborného vzdelávania a prípravy žiakov.

Pre programové obdobie 2007 – 2013 pripravilo Ministerstvo výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky a Ministerstvo školstva Slovenskej republiky niekoľko výziev v rámci operačných programov – Regionálny operačný program, Operačný program Vzdelávanie a Operačný program Výskum a vývoj, ktoré svojimi finančnými alokáciami prinášajú možnosť naplnenia regionálnych vzdelávacích politík a stratégií. Uvedenú šancu využil i Žilinský samosprávny kraj, ktorý predložil dva projektové zámery v oblasti odborného vzdelávania a prípravy – **Pilotné centrá odborného vzdelávania v Žilinskom samosprávnom kraji** (zameraný na zriadenie centier odborného vzdelávania a prípravy a rozvoj odborného vzdelávania v cudzích jazykoch) a **Vyučovanie odborných predmetov v cudzom jazyku s využitím princípov CLIL - integrované a odborné jazykové vzdelávanie** (zameraný na vzdelávanie odborných predmetov obchodných akadémií v cudzom jazyku). Obidve žiadosti o poskytnutie nenávratného finančného príspevku boli akceptované a v súčasnom období prebieha ich realizácia a implementácia do praxe.

Cieľom projektu ESF „**Pilotné centrá odborného vzdelávania v Žilinskom samosprávnom kraji**“, ktorého je vytvoriť pilotné centrá pri stredných odborných školách v Žilinskom samosprávnom kraji, ktoré budú garantovať i ďalšie vzdelávanie pedagogických zamestnancov škôl v oblastiach – strojárstvo, stavebníctvo, lesníctvo a elektrotechnika. Hlavným zámerom je prispieť k posilneniu odbornej cudzojazyčnej zložky vo vzdelávaní žiakov stredných odborných škôl v Žilinskom samosprávnom kraji. Celkové náklady projektu predstavujú sumu 331 902,68 € (9 998 900,-Sk).

V stredných školách, vybraných ako centrá odborného vzdelávania, bude realizované celoživotné vzdelávanie (stredné školy získajú akreditáciu Ministerstva školstva SR na poskytovanie rekvalifikačných kurzov). Posilňovaním odborných zručností pedagogických zamestnancov, inovovaním obsahu jazykového vzdelávania, skvalitnením metódy vzdelávania a implementovaním formy výučby vo vyučovacom procese s dôrazom na 1. ročník stredných škôl sa eliminuje nedostatočná odborná jazyková vybavenosť žiakov stredných odborných škôl a vytvorí sa predpoklad ich lepšieho uplatnenia na trhu práce.

Stredné školy zapojené do projektu Žilinského samosprávneho kraja:

- 1) Spojená škola, Červenej armády 25, Martin,
- 2) Spojená škola, Tulipánová 2, Žilina,
- 3) Stredná odborná škola elektrotechnická, Komenského 50, Žilina,
- 4) Stredná odborná škola lesnícka Jozefa Dekreta Matejovie, Hradná 534, Liptovský Hrádok,
- 5) Stredná odborná škola technická, Okružná 693, Čadca,
- 6) Stredná odborná škola technická, Komenského 496/37, Námestovo.

Odborné vzdelávanie a príprava v kontexte európskeho trhu práce musí reagovať i na prípravu žiakov stredných odborných škôl v cudzích jazykoch. Vzdelávanie žiakov v cudzojazyčnej odbornej terminológii má veľký význam pre pracovnú kariéru a pre uplatnenie sa na trhu práce. V záujme podpory rozvíjania bilingválneho vzdelávania v stredných odborných školách bol Žilinským samosprávnym krajom vypracovaný projekt s názvom **„Vyučovanie odborných predmetov v cudzom jazyku s využitím princípov CLIL - integrované a odborné jazykové vzdelávanie“**.

Cieľom projektu je pripraviť učiteľov odborných predmetov na vyučovanie odborných predmetov v cudzom jazyku, poskytnúť žiakom možnosť študovať zvolený študijný odbor v cudzom jazyku, aby boli konkurencieschopní na trhu práce v rámci Európskej únie, vypracovať metodické materiály pre vyučovanie odborných predmetov metódou CLIL a zvýšiť počet škôl, ktoré budú vo svojich školských vzdelávacích programoch ponúkať metódu CLIL a zvýšia tak kvalitu cudzojazyčného odborného vzdelávania v Žilinskom samosprávnom kraji.

Stredné školy zapojené do projektu Žilinského samosprávneho kraja:

- 1) Obchodná akadémia, Bernolákova 2, Martin,
- 2) Obchodná akadémia, Nábrežie K. Petroviča 1571, Liptovský Mikuláš,
- 3) Obchodná akadémia, Scota Viatora 4, Ružomberok,
- 4) Obchodná akadémia Dušana Metoda Janotu, Ul. 17. novembra 2701, Čadca – bilingválne vzdelávanie v študijnom odbore obchodná akadémia,
- 5) Obchodná akadémia, Radlinského 1725/55, Dolný Kubín,
- 6) Spojená škola – Obchodná akadémia, Medvedzie 133/1, Tvrdošín,
- 7) Stredná priemyselná škola stavebná, Veľká okružná 25, Žilina.

Cieľom Žilinského samosprávneho kraja bude i po skončení realizácie projektových zámerov zabezpečiť vybavenie stredných škôl kvalitnou didaktickou technikou a učebnými pomôckami a disemináciu výstupov projektov do ostatných stredných škôl.

Pripravované projektové zámery

V záujme zvýšenia kvality poskytovania služieb kariérového poradenstva v stredných školách a eliminácie nezamestnaných absolventov stredných odborných škôl na trhu práce pripravuje Žilinský samosprávny kraj predloženie žiadosti o poskytnutie nenávratného finančného príspevku z ESF s názvom „Kariérové poradenstvo v stredných odborných školách v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja“.

Agentúra Ministerstva školstva SR pre štrukturálne fondy EÚ vyhlásila výzvu na predkladanie žiadostí o poskytnutie nenávratného finančného príspevku v rámci Operačného programu Vzdelávanie, Opatrenie 1.1 Premena tradičnej školy na modernú. Žilinský samosprávny kraj sa plánuje zapojiť do uvedenej výzvy predložením žiadosti o poskytnutie nenávratného finančného príspevku s pracovným názvom „**Hotelierstvo a gastronómia v modernej spoločnosti**“. Hlavným cieľom projektu bude inovácia školských vzdelávacích programov v oblasti hotelierstva a gastronómie a vytvorenie školiacich stredísk, ktoré by slúžili pre majstrov odbornej výchovy ako aj žiakov stredných odborných škôl v Žilinskom regióne. Do projektu boli navrhnuté uvedené stredné školy:

- 1) Stredná odborná škola obchodu a služieb, Stavbárska 11, Martin,
- 2) Stredná odborná škola obchodu a služieb, Ul. 17. novembra, Čadca,
- 3) Stredná odborná škola obchodu a služieb, Pelhřimovská 1186/10, Dolný Kubín,
- 4) Hotelová akadémia, Čs. brigády 1804, Liptovský Mikuláš,
- 5) Spojená škola, Scota Viatora 8, Ružomberok,
- 6) Spojená škola, Hlinská 31, Žilina.

Žilinský samosprávny kraj v partnerstve so švédskym regiónom Lansstyrelsen Ostergotland predložili v rámci Operačného programu INTERREG IVC projektový zámer s názvom „**Výučba podnikania na stredných školách – prezentácie podnikania v budúcnosti**“. Projekt bude zameraný na preskúmanie súčasných modelov výučby podnikania a podnikateľských aktivít v stredných odborných školách a zároveň bude rozvíjať nové modely výučby podnikania a podnikateľských aktivít v stredných odborných školách. Projektový zámer bol úspešne schválený v mesiaci november 2009.

Všetky prebiehajúce a pripravované projekty majú za cieľ skvalitniť výchovno-vzdelávací proces v stredných odborných školách, prispieť k rozvoju odborného vzdelávania a prípravy v Žilinskom samosprávnom kraji, napomáhať k začleneniu absolventov stredných odborných škôl do praxe a znižovať podiel nezamestnaných absolventov evidovaných na úradoch práce, sociálnych vecí a rodiny. Projektové aktivity v stredných odborných školách prispievajú k zvyšovaniu kvality a kreditu jednotlivých stredných odborných škôl v regióne.

5) Spolupráca so zamestnávateľskými zväzmi, komorami a právnickými a fyzickými osobami

Na regionálnej úrovni sa sociálni partneri angažujú v orgánoch školskej samosprávy a členstvom v odborných komisiách pri Zastupiteľstve Žilinského samosprávneho kraja. Nový zákon o odbornom vzdelávaní a príprave vytvoril priestor na aktívny vstup všetkých zástupcov zamestnávateľov, odborových zväzov, stavovských a profesijných organizácií do tvorby regionálnej vzdelávacej politiky a tvorby školských vzdelávacích programov, čo je

v súlade s dlhodobými zámermi Žilinského samosprávneho kraja. Aktuálnou sa stáva i otázka vstupu vysokých škôl do odbornej prípravy stredných odborných škôl pri zavádzaní inovácií do výchovno-vzdelávacieho procesu a prepojenia stredoškolského vzdelávania s výsledkami vedy a výskumu. Uvedenej oblasti venoval pozornosť i Žilinský samosprávny kraj partnerstvom v projekte ESF Žilinskej univerzity v Žiline s názvom „Výchova mladých ľudí k vede v Žilinskom kraji“.

V roku 2009 sa zintenzívnila spolupráca Žilinského samosprávneho kraja so združením **Z@ict klaster**. Hlavným cieľom spolupráce je stimulovať rozvoj regiónu v oblasti zamestnanosti a kvality vzdelávania a dosiahnuť zvýšenie konkurencieschopnosti inštitúcií a spoločností Žilinského kraja pôsobiacich v oblasti informačných a komunikačných technológií.

V školskom roku 2008/2009 sa realizovali aktivity: a) ponuka školení učiteľov stredných škôl v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja v programovacom jazyku JAVA, b) výmena skúseností pri pracovných stretnutiach zástupcov združenia Z@ict klaster a Žilinského samosprávneho kraja, c) realizácia súťaží pre pedagógov stredných škôl „Spracovanie študijných materiálov pre výučbu programovacieho jazyka Java“.

Školenia v programovacom jazyku JAVA stimulujú transfer know-how z priemyslu na akademickú pôdu stredných škôl a naopak, zvyšujú počet vysoko kvalifikovaných pracovných síl s praktickými skúsenosťami v oblasti nových informačno-komunikačných technológií a služieb a podporujú rozvoj v oblasti kvality vzdelávania a konkurencieschopnosti školských inštitúcií.

Spolupráca so sociálnymi partnermi umožňuje získavať cenné poznatky z praxe, ktoré je potrebné zohľadniť a začleniť pri tvorbe a prispôbovaní školských vzdelávacích programov tak, aby boli absolventi škôl pripravení vstúpiť na trh práce ako konkurencieschopní a adaptabilní na podmienky praxe.

Priama účasť sociálnych partnerov na zabezpečení materiálnych a didaktických prostriedkov v stredných odborných školách je realizovaná firmami **KIA Motors, HYUNDAI, PSA Peugeot a Volkswagen Slovensko** (napr. poskytovanie náhradných dielov, autokarosérií, airbagov, skeletov automobilov a pod.).

Do prípravy a obsahového vzdelávania sa zapája i Slovenská obchodná a priemyselná komora v Žiline, ktorá aktívne spolupracuje s firmami regiónu a pripravuje vhodné podnikateľské prostredie pre zahraničných investorov.

Spolupráca stredných odborných škôl so sociálnymi partnermi sa uskutočňuje v uvedených oblastiach: výmena odborníkov a zabezpečenie odbornej praxe žiakov v podnikoch, realizácia rekvalifikácií, školení, exkurzií a vzdelávacích aktivít, zabezpečenie softwarového a hardwarového vybavenia učební a laboratórií, výmena skúseností pri tvorbe základných pedagogických dokumentov, spolupráca odborníkov z praxe a žiakov stredných odborných škôl na projektoch a pri realizácii ročníkových prác a súťaží odbornej zručnosti, rozvíjanie záujmovej a voľnočasovej činnosti žiakov so zameraním na motiváciu a formovanie vzťahu žiakov ku zvolenému študijnému a učebnému odboru.

Žilinský samosprávny kraj vytvoril stratégiu zvýšenia záujmu mladých ľudí o odborné vzdelávanie a prípravu, v rámci ktorej vymedzil päť základných pilierov na jej realizáciu v praxi:

- 1) **kvalita odborného vzdelávania a prípravy** založená na vytváraní podmienok pre kvalitné osvojenie, rozvoj a zdokonalenie praktických zručností a spôsobilostí žiakov potrebných na výkon konkrétneho povolania – zavádzanie inovatívnych vyučovacích metód, interaktívne, e-learningové a projektové vyučovanie, modernizácia materiálo-technického zabezpečenia výchovno-vzdelávacieho procesu a využívanie informačno-komunikačných technológií vo výchovno-vzdelávacom procese, prepojenie spolupráce stredných odborných škôl s vysokoškolským a univerzitným prostredím,
- 2) **zmena prístupu pedagogických a odborných zamestnancov ku žiakom stredných odborných škôl** v oblasti poznávania osobnosti žiakov, ktorí vstupujú na trh práce – realizácia sociálno-psychologických výcvikov, výchovno-vzdelávací proces orientovaný na rozvoj tvorivého a kritického myslenia, výchova žiakov ku podnikaniu a efektívnej orientácii na trhu práce po ukončení štúdia na strednej odbornej škole, realizácia výchovno-vzdelávacieho procesu odborných predmetov v cudzích jazykoch, ďalšie vzdelávanie pedagógov a pod.),
- 3) **formovanie kľúčových kompetencií žiakov pre požiadavky trhu práce** – aktívne používanie informačných a komunikačných technológií v praxi, získanie praktických technických zručností, rozvíjanie personálnych a interpersonálnych vzťahov, aktívne osvojenie si základných komunikačných zručností v dvoch cudzích jazykoch,
- 4) **prispôsobenie štruktúry študijných a učebných odborov požiadavkám trhu práce**, t. j. zaradenie takých študijných a učebných odborov do siete škôl a školských zariadení, o ktoré je najväčší záujem na trhu práce (napr. študijné odbory pilot, navigátor pre Strednú odbornú školu dopravnú, Martin – Priekopa, chovateľ - chov koní a jazdecko pre Strednú odbornú školu rybársku, Mošovce, technické lýceum pre Spojenú školu, Kysucké Nové Mesto a pod.),
- 5) **zvýšenie informovanosti žiakov základných škôl o štruktúre študijných a učebných odborov stredných odborných škôl** – rozvíjanie kariérového poradenstva, spolupráca zložiek výchovného poradenstva a prevencie v základných školách a stredných školách, spolupráca zriaďovateľov škôl s úradmi práce, sociálnych vecí a rodiny pri organizovaní búrz informácií a verejných prezentácií stredných odborných škôl.

Stredné odborné školy v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja poskytujú i rôzne druhy akreditovaných rekvalifikačných a vzdelávacích kurzov, ktoré prispievajú k rozvoju odborného a vzdelávania a prípravy pre širokú verejnosť - jazykové vzdelávanie, zväračská škola, sprievodca cestovného ruchu, počítačové kurzy, spracovanie účtovníctva, kurzy programovania a iné.

Ďalšími aktivitami stredných odborných škôl v každom regióne Žilinského kraja je poskytovanie služieb širokej verejnosti v oblasti spoločného stravovania, služieb, autoservisu a stavebníctva - reštauračné služby, catering, cukrárenská výroba, kadernícke a kozmetické služby zákazníkom na pracovisku školy, autoservisné činnosti, nastavenie geometrie, výmena olejov, výmena pneumatík, emisné kontroly, kurzy autoškoly, murárske, maliarske, tesárske, inštalatérské, elektromontážne práce, ubytovacie služby, aranžérske a dekoratívne práce a ďalšie.

6) Prispôsobenie vzdelávacieho systému aktuálnym požiadavkám trhu práce

Žilinský samosprávny kraj reaguje na aktuálne požiadavky trhu práce a sociálnych partnerov zaradením nových študijných a učebných odborov do siete škôl a školských zariadení, ktoré sú dopytové na trhu práce. V rokoch 2006 – 2009 sa zintenzívnila spolupráca Žilinského samosprávneho kraja so Štátnym inštitútom odborného vzdelávania, Bratislava, ktorej výsledkom bolo zaradenie študijných a učebných odborov do siete škôl a školských zariadení pre potreby rozvíjajúceho sa automobilového priemyslu.

Združenie automobilového priemyslu Slovenskej republiky, Cech predajcov a servisov cestných motorových vozidiel a Štátny inštitút odborného vzdelávania a prípravy iniciovali realizáciu národného projektového zámeru s názvom „**Optimalizácia odborného vzdelávania pre predaj a servis cestných motorových vozidiel**“. Základným cieľom projektu bolo zabezpečiť kvalitu odborného vzdelávania a prípravy školského i celoživotného vzdelávania a rovnováhu medzi kapacitami vzdelávacích zariadení a reálnymi požiadavkami trhu práce v oblasti predaja a servisu cestných motorových vozidiel. Výsledkom projektu bolo vytvorenie pilotného centra pre automobilový priemysel v Žilinskom samosprávnom kraji, ktorým sa stala Stredná odborná škola dopravná, Zelená 2, Martin – Priekopa. V štruktúre učebných odborov školy pribudli nové učebné odbory: autoopravár – mechanik, autoopravár – elektrikár, autoopravár – karosár a autoopravár – lakovník.

Štátny inštitút odborného vzdelávania inicioval v rokoch 2007 – 2009 realizáciu dvoch rovnomenných projektových zámerov s názvom „**Tvorba nových vzdelávacích programov v odbornom vzdelávaní pre potreby automobilového priemyslu**“, do ktorých sa zapojili i stredné odborné školy v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja.

Národný projekt, realizovaný od školského roku 2007/2008, bol zameraný na vzdelávanie žiakov v učebnom odbore **mechanik špecialista automobilovej výroby** pre automobilové závody KIA Motors, PSA Peugeot a Volkswagen Slovakia, ktoré svojou veľkosťou investícií a počtom zamestnancov výrazne ovplyvňujú ekonomiku Žilinského kraja. Absolvent uvedeného učebného odboru bude kvalifikovaným odborným zamestnancom, schopným vykonávať príslušné práce na špecializovaných pracoviskách vo výrobných podnikoch pri hromadnej výrobe automobilov, automobilových komponentov a príslušenstva.

Zapojením piatich stredných odborných škôl v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja do projektu sa zlepšili možnosti pre vzdelávanie žiakov – obsah vzdelávania je úzko prepojený s praxou, vzdelávanie v cudzom jazyku sa zameria na odbornú terminológiu, rozvíjajú sa sociálne zručnosti žiakov formou sociálno-psychologických výcvikov, vyučovací predmet dejepis sa obohatil o históriu automobilizmu a praktické vyučovanie je realizované priamo u výrobcov automobilov.

Stredné školy zapojené do projektu Štátneho inštitútu odborného vzdelávania:

- 1) Dopravná akadémia, Rosinská cesta 2, Žilina,
- 2) Stredná odborná škola strojnícka, Športová 1326, Kysucké Nové Mesto,
- 3) Stredná odborná škola stavebná, Tulipánová 2, Žilina,
- 4) Spojená škola, Červenej armády 25, Martin,
- 5) Stredná odborná škola polytechnická, Jelšavská 404, Dolný Kubín - Kňažia.

Štátny inštitút odborného vzdelávania v Bratislave realizuje od roku 2008 národný projekt s názvom „**Tvorba nových vzdelávacích programov v odbornom vzdelávaní pre potreby automobilového priemyslu II**“, do ktorého sa zapojilo sedem stredných odborných škôl v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja. Cieľom projektu je pripraviť odborne zdatných absolventov pre potreby automobilového priemyslu. Národný projekt sa zameriava na tvorbu profilov absolventov stredných škôl, tvorbu a implementáciu vzdelávacích programov pre potreby výroby automobilových komponentov a automobilového príslušenstva, vzdelávanie pedagogických zamestnancov a tvorbu učebných materiálov.

V rámci národného projektu sa od školského roku 2009/2010 experimentálne overujú nové študijné odbory – manažér predaja a prevádzky autoservisu (nadstavbové štúdium), manažér predaja a prevádzky autoservisu – predaj automobilov (nadstavbové štúdium), manažér predaja a prevádzky autoservisu – prijímací technik (nadstavbové štúdium), manažér predaja a prevádzky autoservisu – logistik (nadstavbové štúdium), manažér výroby a kontroly v automobilovom priemysle (4-ročný študijný odbor), manažér výroby a kontroly v automobilovom priemysle – automobilové diely a príslušenstvo (4-ročný študijný odbor) a manažér výroby a kontroly v automobilovom priemysle – autoelektronika (4-ročný študijný odbor).

Stredné školy zapojené do projektu Štátneho inštitútu odborného vzdelávania:

- 1) Stredná odborná škola technická, Okružná 693, Čadca.
- 2) Dopravná akadémia, Rosinská cesta 2, Žilina,
- 3) Stredná odborná škola dopravná, Zelená 2, Martin – Priekopa,
- 4) Stredná odborná škola polytechnická, Jelšavská 404, Dolný Kubín - Kňažia,
- 5) Spojená škola, Športová 1326, Kysucké Nové Mesto,
- 6) Spojená škola, Červenej armády 25, Martin,
- 7) Spojená škola, Hattalova 471, Nižná.

V štruktúre študijných a učebných odborov stredných odborných škôl v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja dominujú odbory so zameraním na ekonomiku, organizáciu, obchod a služby. V snahe zefektívniť vzdelávanie v stredných odborných školách v uvedenej profilácii pristúpil Žilinský samosprávny kraj v rokoch 2006 – 2008 ku optimalizácii siete študijných a učebných odborov, ktoré sú duplicitné v regiónoch a príbuzné svojou štruktúrou vyučovacích predmetov (napr. útlm vzdelávania v dievčenských odborných školách a vyradenie študijného odboru obchod a podnikanie zo siete škôl a školských zariadení).

V záujme rešpektovania aktuálnych požiadaviek trhu práce v oblasti poskytovania hotelových služieb a rozvíjajúceho sa cestovného ruchu v Žilinskom kraji boli zaradené nové študijné odbory do siete škôl a školských zariadení – manažment regionálneho cestovného ruchu. V súčasnom období je aktuálna požiadavka na vytvorenie projektového zámeru pre stredné odborné školy so študijným odborom hotelová akadémia, ktorý bude zameraný na zvýšenie kvality poskytovania služieb v oblasti hotelierstva a gastronómie.

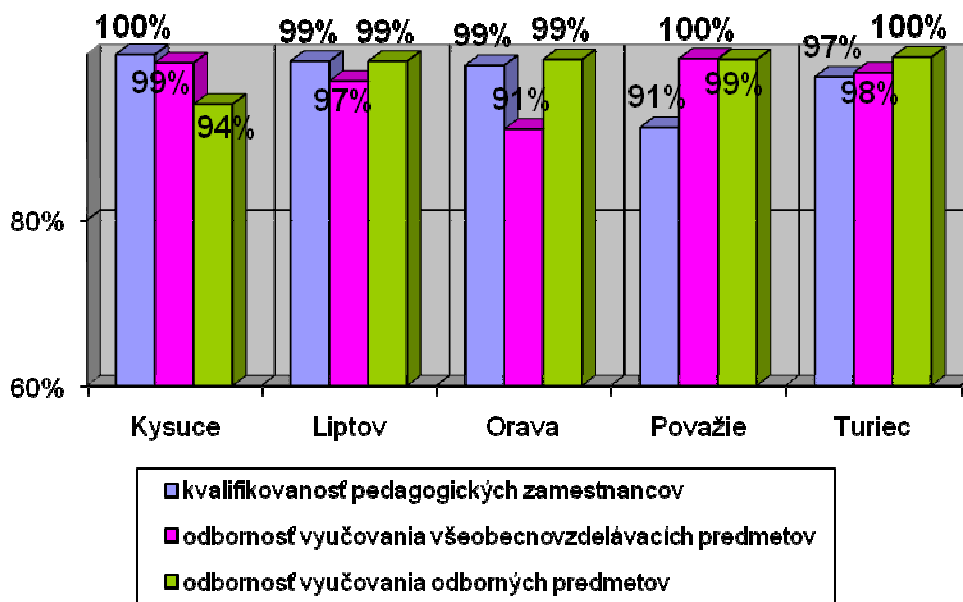
7) Kvalifikovanosť pedagógov a odbornosť vyučovania

Veľmi podstatnou a nevyhnutnou zložkou výchovno-vzdelávacieho procesu v stredných odborných školách je ich personálne zabezpečenie. Kvalitná a moderná príprava žiakov na povolanie, resp. ďalšie štúdium na vysokej škole odborného zamerania, je základom rozvoja znalostnej ekonomiky a vedomostnej spoločnosti. Kvalitne a odborne zabezpečovaná príprava žiakov v stredných odborných školách je dôležitým predpokladom pre úspešné uplatnenie absolventov škôl na trhu práce.

Priemerná kvalifikovanosť pedagogických zamestnancov v stredných odborných školách v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja dosahuje 96 %, z toho 97,2 % - rozpočtové organizácie a 94,8 % – príspevkové organizácie (graf 3.8).

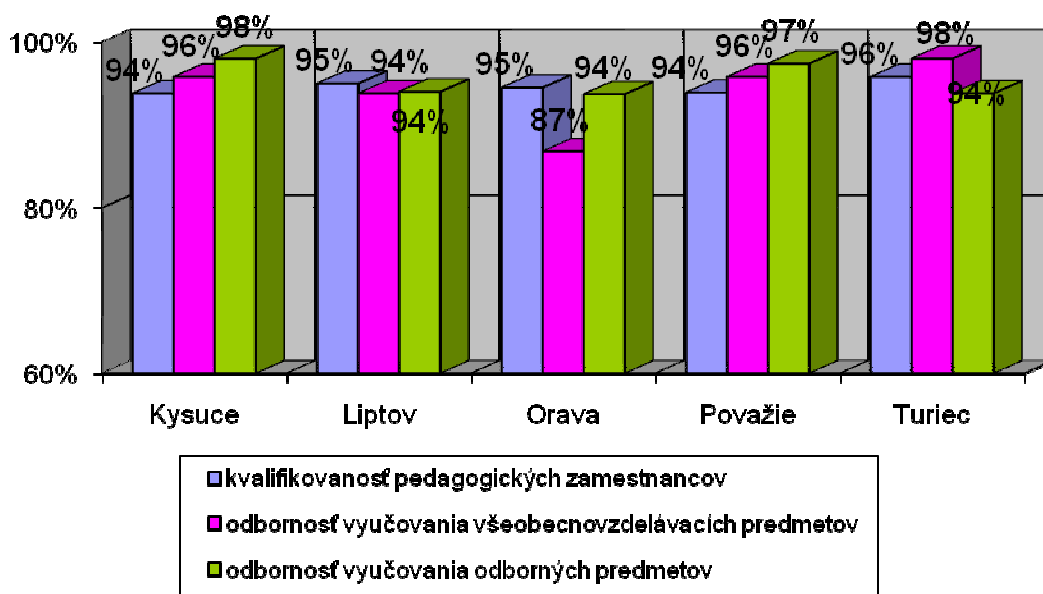
Priemerná odbornosť vyučovania všeobecno-vzdelávacích predmetov v stredných odborných školách v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja predstavuje 95,6 %. Priemerná odbornosť vyučovania odborných predmetov v stredných odborných školách v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja dosahuje 96,8 % (graf 3.9).

Graf 3.8: Kvalifikovanosť pedagogických zamestnancov a odbornosť vyučovania v stredných odborných školách v zriaďovateľskej pôsobnosti ŽSK v školskom roku 2009/2010 – rozpočtové organizácie

Zdroj: Štatistické materiály odboru školstva Žilinského samosprávneho kraja, 2009.

Graf 3.9: Kvalifikovanosť pedagogických zamestnancov a odbornosť vyučovania v stredných odborných školách v zriaďovateľskej pôsobnosti ŽSK v školskom roku 2009/2010 – príspevkové organizácie

Zdroj: Štatistické materiály odboru školstva Žilinského samosprávneho kraja, 2009.

Odbornosť vyučovania všeobecnovzdelávacích predmetov v rozpočtových organizáciách je v rozmedzí od 91 % do 100 %. Odbornosť vyučovania všeobecnovzdelávacích predmetov v príspevkových organizáciách je v rozmedzí od 87 % do 98 %. Rozpočtové organizácie majú odbornosť vyučovania odborných predmetov v rozmedzí od 94 % do 100 %. Odbornosť vyučovania odborných predmetov v príspevkových organizáciách je v rozmedzí od 94 % do 98 %.

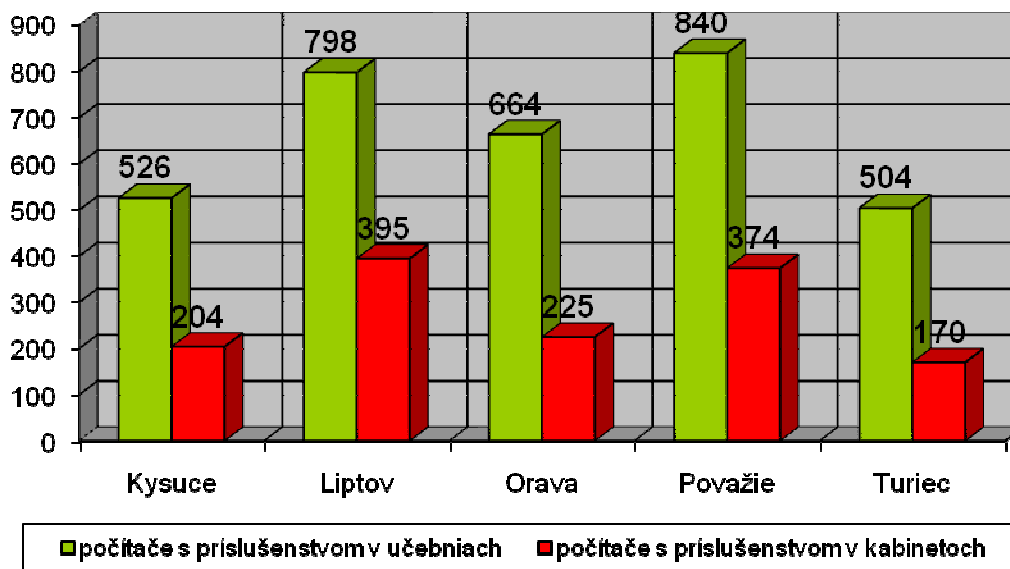
Prioritou Žilinského samosprávneho kraja je zabezpečiť 100 % kvalifikovanosť pedagógov stredných škôl, čo je možné dosiahnuť zabezpečením kvalitných vzdelávacích služieb pre pedagogických a odborných zamestnancov stredných škôl (zákon NR SR č. 317/2009 Z. z. o pedagogických a odborných zamestnancoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov).

8) Materiálno-technické a priestorové zabezpečenie výchovno-vzdelávacieho procesu

V oblasti materiálno-technického zabezpečenia výchovno-vzdelávacieho procesu stredných odborných škôl v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja možno pozitívne hodnotiť pripojenie stredných odborných škôl na internet a vybavenosť učební informačno-komunikačnými technológiami, ktoré získali stredné školy prostredníctvom projektovej činnosti so zameraním na elektronizáciu a revitalizáciu materiálno-technického vybavenia a didaktickej techniky. Prehľad vybavenia učební a kabinetov stredných odborných škôl výpočtovou technikou znázorňuje graf 3.10. Na

základe celkového počtu učební, v ktorých sa vyžaduje aktívne využívanie výpočtovej techniky počas výchovno-vzdelávacieho procesu, možno konštatovať dostatočné vybavenie stredných škôl softwarovou a hardwarovou technikou.

Graf 3.10: Prehľad výpočtovej techniky v učebniach a kabinetoch stredných odborných škôl v zriaďovateľskej pôsobnosti ŽSK k 30. 06. 2009

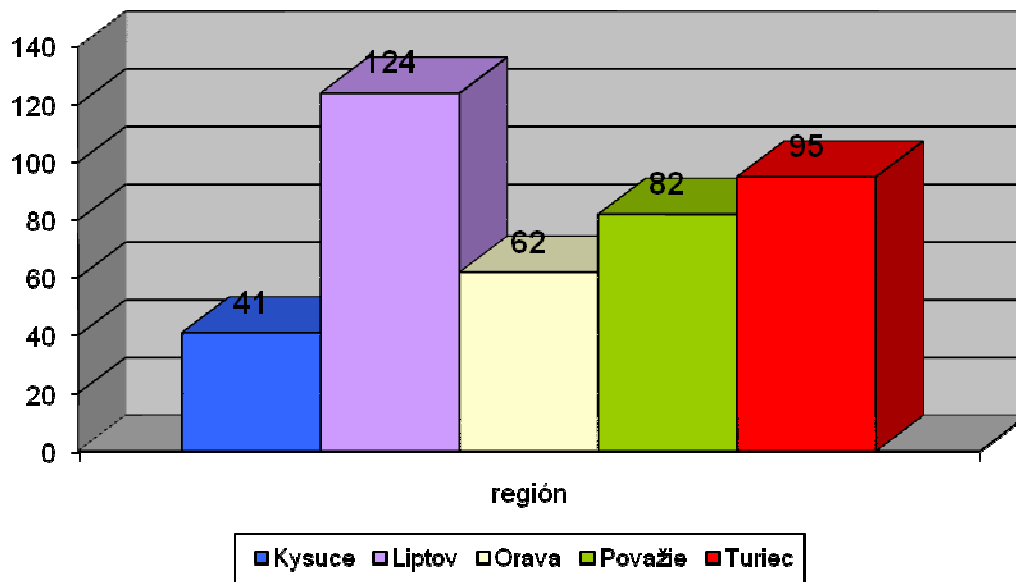

Zdroj: Štatistické materiály odboru školstva Žilinského samosprávneho kraja, 2009.

Nedostatky sú vo vybavenosti odborných učební a dielní učebnými pomôckami, strojovým a prístrojovým vybavením. Fond učební je málo vyhovujúci a nezodpovedá súčasným požiadavkám. Chýbajú učebnice na vyučovanie cudzích jazykov a odborná literatúra v cudzích jazykoch. Pozitívne možno hodnotiť svojpomocné zostavenie učebných materiálov a zhotovenie učebných pomôcok pedagogickými a odbornými zamestnancami stredných odborných škôl. V niektorých školách chýbajú prostriedky na obnovu a revíziu strojového a prístrojového vybavenia. Materiál na odborný výcvik získavajú školy svojpomocne a sponzorsky. Časť učebných pomôcok je zastaraná, mnohé sú nefunkčné, čo negatívne ovplyvňuje kvalitu vyučovacieho procesu a pretrvávajúce klasických, neaktivizujúcich metód a foriem vyučovania. Zapojením stredných odborných škôl do projektových zámerov rôznych vyhlasovateľov sa inovuje materiálno-technické vybavenie odborných učební cudzích jazykov (jazykové laboratóriá) a odborných učební všeobecno-vzdelávacích a odborných predmetov (magnetické, keramické a interaktívne tabule, e-beam software – hardware a pod.).

Priestorové podmienky vo väčšine stredných odborných škôl zodpovedajú zameraniu a vzdelávacím programom škôl. Budovy niektorých stredných odborných škôl (vybudovaných najmä v 70-tych a 80-tych rokoch) vyžadujú rekonštrukciu s výraznými finančnými prostriedkami (napr. Regionálny operačný program). Klasické učebne sú štandardne vybavené. V niektorých stredných odborných školách chýbajú odborné jazykové učebne, v dôsledku čoho nie sú zabezpečené podmienky pre vzdelávanie odborných predmetov v cudzích jazykoch.

Graf 3.11: Počet jazykových, počítačových a odborných učební v stredných odborných školách v zriaďovateľskej pôsobnosti ŽSK k 30. 06. 2009

Zdroj: Štatistické materiály odboru školstva Žilinského samosprávneho kraja, 2009.

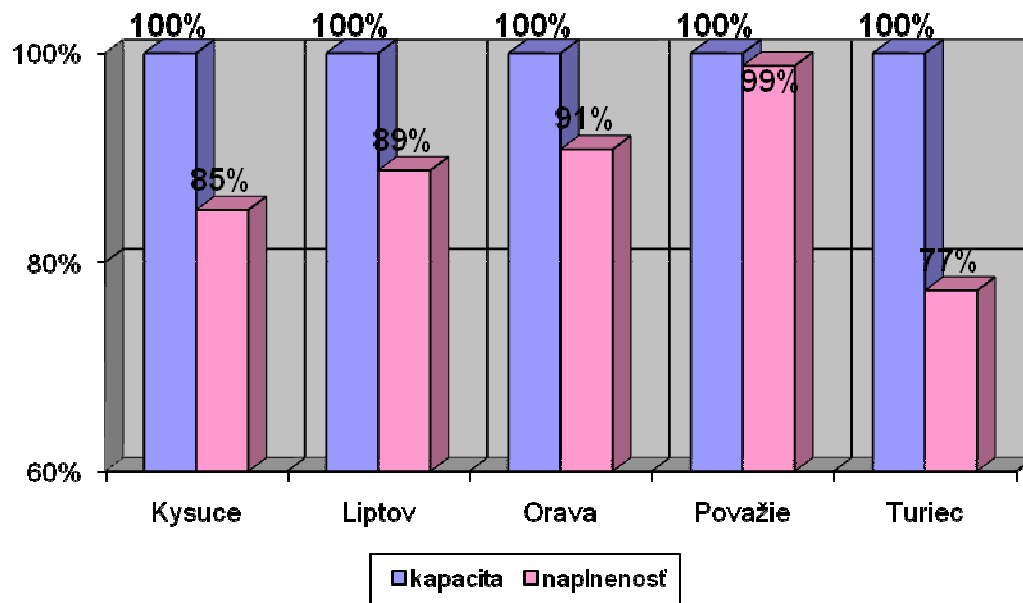
Niektoré stredné odborné školy nemajú multimediálne učebne, vlastné dielne a nedisponujú potrebným vybavením v súlade s platnými normami priestorovej, materiálnej a prístrojovej vybavenosti pre výučbu odborného výcviku (napr. učebný odbor autoopravár).

Stredné odborné školy v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja sú kapacitne naplnené na 87,5 %. Rozdiel medzi kapacitou a naplnenosťou stredných škôl - rozpočtových organizácií - je u väčšiny škôl nulový, čo svedčí o pretrvávajúcom záujme o štúdium na uvedených školách a kvalite vzdelávania, ktoré ponúkajú. Sú to stredné odborné školy, ktoré majú v Žilinskom samosprávnom kraji dlhoročnú tradíciu (graf 3.12 a graf 3.13).

Stredné odborné školy v regiónoch Liptov a Turiec dosahujú priemernú nižšiu naplnenosť, čo súvisí s nižším záujmom o ponuku učebných a študijných odborov stredných odborných škôl, so znižujúcim sa demografickým vývojom počtu žiakov a hustotou siete škôl a školských zariadení v uvedených regiónoch.

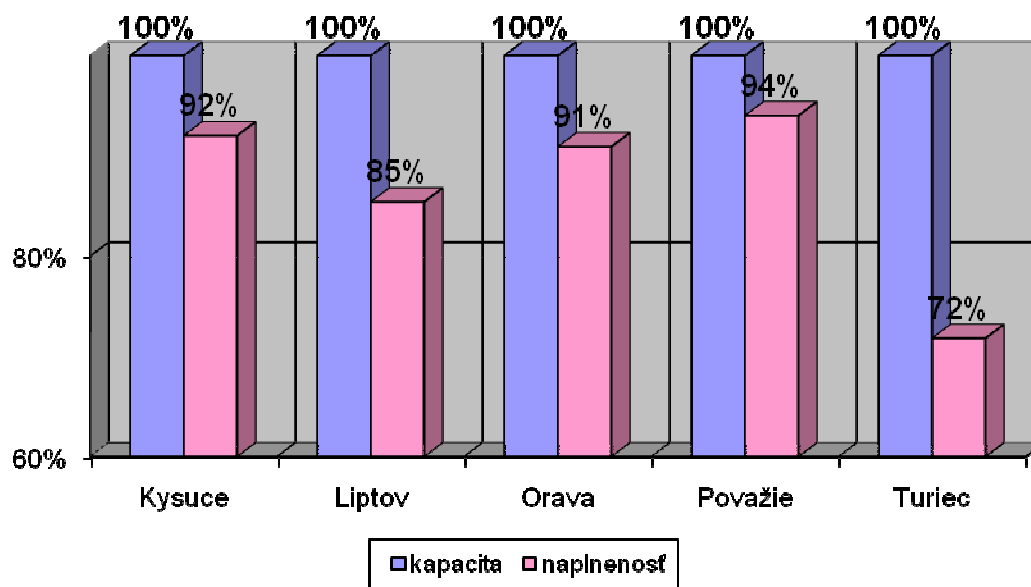
Z rozpočtových organizácií má najnižšiu naplnenosť Obchodná akadémia, SNP 509/116, Turčianske Teplice a z príspevkových organizácií má najnižšiu naplnenosť Stredná odborná škola rybárska, Na Drienok 454, Mošovce.

Graf 3.12: Kapacita a naplnenosť stredných odborných škôl v zriaďovateľskej pôsobnosti ŽSK v školskom roku 2009/2010 – rozpočtové organizácie

Zdroj: Štatistické materiály odboru školstva Žilinského samosprávneho kraja, 2009.

Graf 3.13: Kapacita a naplnenosť stredných odborných škôl v zriaďovateľskej pôsobnosti ŽSK v školskom roku 2009/2010 – príspevkové organizácie

Zdroj: Štatistické materiály odboru školstva Žilinského samosprávneho kraja, 2009.

3.5 Prepojenie požiadaviek zamestnávateľov so vzdelávaním

Žilinský samosprávny kraj je charakteristický vysokou odvetvovou rôznorodosťou a výrobnou základňou. Poznanie požiadaviek sociálnych partnerov a zamestnávateľov pre trh práce môže určiť smerovanie reálnych potrieb odvetví a zameraní národného hospodárstva na regionálnej úrovni.

V regióne Kysuce patrí medzi najdôležitejšie odvetvia priemyselnej výroby strojársky a drevársky priemysel. S ohľadom na orientáciu slovenského strojárstva na automobilový priemysel má perspektívu najmä výroba automobilových komponentov, pričom nosnou skupinou výrobných odborov je výroba ložísk a prevodoviek.

V regióne Orava prevažuje výroba kovov a kovových výrobkov ako aj výroba elektrických strojov a prístrojov. Okrem priemyselnej výroby má nezastupiteľné miesto výroba komunikačných zariadení. Medzi ďalšie zastúpené sektory patrí výroba potravín, výroba elektrických strojov a prístrojov, spracúvanie dreva a poľnohospodárstvo.

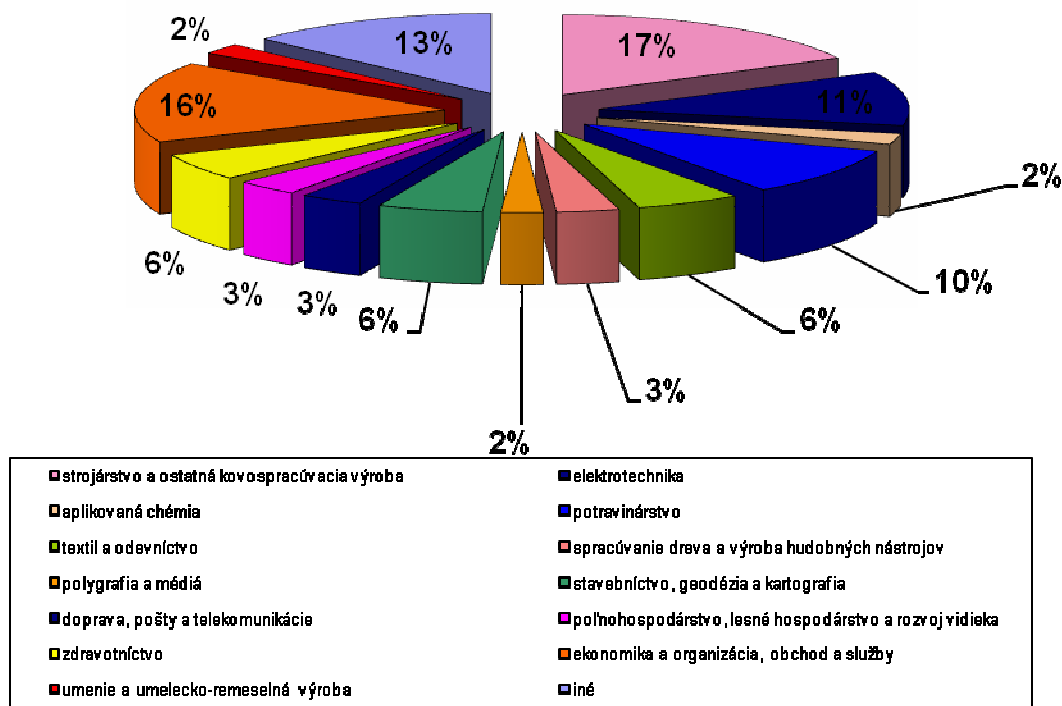
Región Liptov má diverzifikovanú ekonomickú základňu. Ekonomické aktivity sú zastúpené v rámci strojárkeho, elektrotechnického, drevospracujúceho a potravinárskeho priemyslu. Významné zastúpenie v regióne má hotelierstvo a poskytovanie služieb cestovného ruchu.

Región Považie je charakteristický vysokou odvetvovou rôznorodosťou výrobnéj základne, s vysokým podielom energetiky, s primeraným zastúpením priemyslu chemického, textilného, drevospracujúceho, papierenského, automobilového a strojárkeho priemyslu a priemyslu stavebných hmôt. Považie má dlhodobú tradíciu v poskytovaní služieb pre rozvoj cestovného ruchu.

V regióne Turiec má najväčšiu tradíciu strojárstvo, zastúpenie má aj automobilový, farmaceutický, nábytkársky a polygrafický priemysel. Ekonomika regiónu je zastúpená všetkými odvetvami, pričom ťažiskovými odvetvami sú strojárstvo, spracovanie kovov a kovových výrobkov, spracovanie dreva, chemická a textilná výroba, automobilová výroba.

Medzi najvýznamnejších zamestnávateľov v Žilinskom kraji patria organizácie a spoločnosti so zameraním na strojárstvo a ostatnú kovospracúvaciu výrobu (18 %), ekonomiku, organizáciu, obchod a služby (17 %), elektrotechniku (11 %), potravinárstvo (10 %), textil a odevníctvo (5 %), zdravotníctvo (5 %), stavebníctvo, geodéziu a kartografiu (5 %) (graf 3.14).

Graf 3.14: Zastúpenie najvýznamnejších zamestnávateľov v Žilinskom kraji na trhu práce podľa oblastí a odvetví hospodárstva k 15. 09. 2009

Zdroj: Štatistické materiály odboru školstva Žilinského samosprávneho kraja, 2009.

V rámci Žilinského samosprávneho kraja je zo strany zamestnávateľov najväčší záujem o povolania v strojárstve, stavebníctve, elektrotechnike, obchode a službách.

3.5.1 Región Kysuce

V regióne Kysuce patrí medzi najdôležitejšie odvetvia priemyselnej výroby strojársky priemysel. S ohľadom na orientáciu slovenského strojárstva na automobilový priemysel má perspektívu najmä výroba komponentov, pričom nosnou skupinou výrobných odborov je výroba ložísk a prevodoviek. V rámci strojárstva (výroby strojov a zariadení) dominuje INA Kysuce, a. s. Kysucké Nové Mesto, Kinex - KLF, a. s. Kysucké Nové Mesto, Kinex - Strojáreň, s. r. o. Kysucké Nové Mesto, NN Slovakia s. r. o. Kysucké Nové Mesto. Rozvinutú surovinovú základňu má drevárska výroba. Hlavnými predstaviteľmi tohto odvetvia je Fracho, a. s. Kysucké Nové Mesto. Výrobu nábytku reprezentuje Drevozom spol. s r.o. Kysucké Nové Mesto. Textilný priemysel je v regióne Kysuce zastúpený BEL AMI, Slovensko, DEN, s. r. o. a Vatter Slovakia, a. s.

Dôležitú úlohu v regióne zohráva malé a stredné podnikanie. Dynamický rozvoj malého a stredného podnikania je jedným zo základných predpokladov ekonomického vývoja kraja, či už v oblasti produkcie a služieb, ako aj v oblasti zamestnanosti pri vytváraní nových pracovných príležitostí. Veľké rezervy v rozvoji priemyselnej výroby malého a stredného podnikania sú v oblasti strojárkej výroby (profesionalita pracovníkov, vybavenie technikou a technológiami), drevárskej výroby (dostatok drevnej hmoty a oživenie remeselnej výroby, stavebno-stolárskych výrobkov a pod.). Opatrením na zvýšenie konkurencieschopnosti regiónu by malo byť presmerovanie výrobných faktorov (kapitál, pracovná sila, technológie) do nových oblastí ako sú informačné technológie, výskum a vývoj.

Požiadavky zamestnávateľov pre trh práce v regióne Kysuce (stav k 31. 12. 2008):

- a) profesie, o ktoré je záujem zo strany úradov práce, sociálnych vecí a rodiny: stavebný robotník, čašník, servírka, zámočník (s platným zväračským preukazom), krajčírka, šička, obrábač kovov, predavačka, tesár, murár, elektrikár, elektromechanik,
- b) profesie, o ktoré nie je záujem zo strany úradov práce, sociálnych vecí a rodiny: pradiarka, pletiarica, tkáčka, upratovačka, sanitárka, pomocné sily do kuchyne, administratívni pracovníci,
- c) profesie, v ktorých je najvyšší počet evidovaných nezamestnaných absolventov stredných škôl: administratívni pracovníci, operátor drevárskej a nábytkárskej výroby, operátor odevnej výroby, prevádzka obchodu, spoločné stravovanie, čašník, kuchár,
- d) profesie, v ktorých je najnižší počet evidovaných nezamestnaných absolventov stredných škôl: klampiár, kožiarska výroba, stavebný tesár, umelecký kováč, zubný technik, chemik – operátor, autoelektrikár, pekár, inštalatér, lesníctvo, masér, kozmetička, vychovávateľsko-opatrovateľská činnosť.

Sieť stredných odborných škôl v regióne Kysuce:

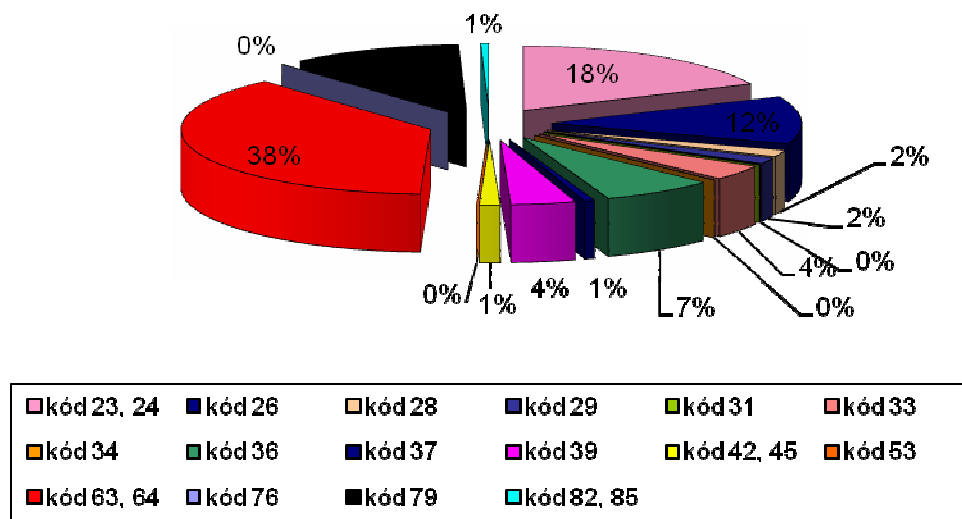
- 1) Obchodná akadémia Dušana Metoda Janotu, Ul. 17. novembra 2701, Čadca,
- 2) Stredná odborná škola obchodu a služieb, Ul. 17. novembra 2579, Čadca,
- 3) Stredná odborná škola technická, Okružná 693, Čadca,
- 4) Stredná odborná škola drevárska, č. 1642, Krásno nad Kysucou,
- 5) Stredná odborná škola strojnica, Športová 1326, Kysucké Nové Mesto,
- 6) Spojená škola, Nábrežná 1325, Kysucké Nové Mesto.

Sieť stredných odborných škôl v regióne Kysuce – ostatní zriaďovatelia:

- 1) Cirkevná stredná zdravotnícka škola sv. Františka z Assisi, Horná 137, Čadca,
- 2) Pedagogická a sociálna akadémia sv. Márie Goretti, Horná 137, Čadca.

Stredné odborné školy v zriaďovateľskej pôsobnosti ostatných zriaďovateľov tvoria 25 % z celkového počtu stredných odborných škôl v regióne Kysuce.

Graf 3.15: Zastúpenie skupín študijných a učebných odborov stredných škôlách v zriaďovateľskej pôsobnosti ŽSK v regióne Kysuce v školskom roku 2009/2010

Zdroj: Štatistické materiály odboru školstva Žilinského samosprávneho kraja.

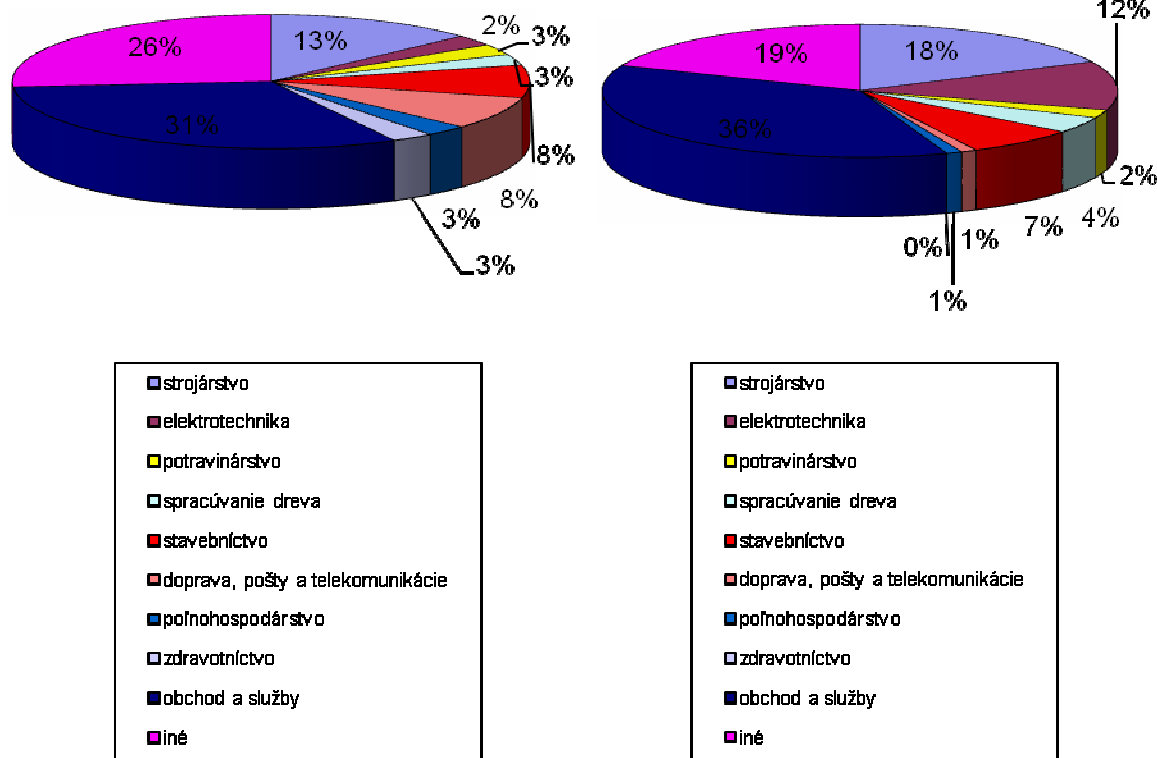
Legenda:

kód 23, 24 – strojárstvo a ostatná kovospracúvacia výroba – 18 %, kód 26 – elektrotechnika – 12 %, kód 28 – aplikovaná chémia – 2 %, kód 29 – potravinárstvo – 2 %, kód 31 – textil a odevníctvo – 1 %, kód 33 – spracúvanie dreva a výroba hudobných nástrojov – 4 %, kód 34 – polygrafia a médiá – 0 %, kód 36 – stavebníctvo, geodézia a kartografia – 7 %, kód 37 – doprava, pošty a telekomunikácie – 1 %, kód 39 – špeciálne technické odbory – 4 %, kód 42, 45 – poľnohospodárstvo, lesné hospodárstvo a rozvoj vidieka – 1 %, kód 53 – zdravotníctvo – 0 %, kód 63, 64 – ekonomika a organizácia, obchod a služby – 37 %, kód 76 – učiteľstvo – 0 %, kód 79 – gymnázium – 11 %, kód 82, 85 – umenie a umelecko-remeselná výroba – 1 %.

Graf 3.16: Porovnanie štruktúry odvetví hospodárstva so skupinami študijných a učebných odborov stredných odborných škôl v regióne Kysuce k 15. 09. 2009

Odvetvia hospodárstva v regióne Kysuce

Skupiny študijných a učebných odborov v stredných odborných školách

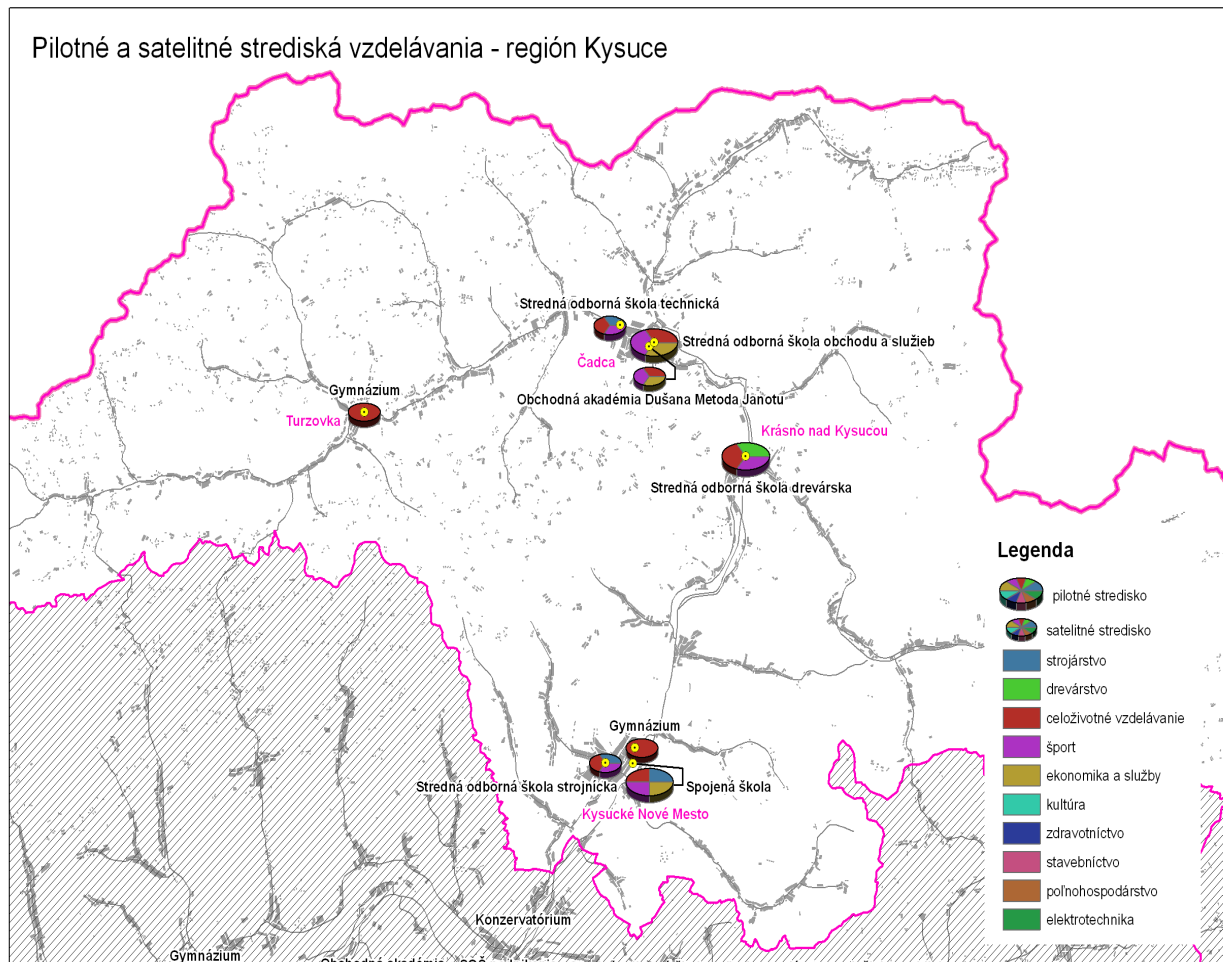

Zdroj: Štatistické materiály odboru školstva Žilinského samosprávneho kraja, 2009.

Najpočetnejšiu skupinu študijných a učebných odborov stredných odborných škôl v regióne Kysuce tvorí oblasť ekonomiky a organizácie, obchodu a služieb (36 %), nasledovaných strojárstvom a ostatnou kovospracujúcou výrobou (18 %), elektrotechnikou a informačnými systémami (12 %) (graf 3.15 a graf 3.16). Potreba zamestnávateľov je zabezpečená a je v súlade so súčasnou štruktúrou študijných a učebných odborov. Zvýšený počet absolventov stredných odborných škôl ekonomického zamerania v porovnaní s požiadavkami trhu práce je nevyhnutné riešiť optimalizáciou siete študijných a učebných odborov v skupine ekonomika a organizácia. Študijné a učebné odbory zamerané pedagogika, sociálna starostlivosť a knižníctvo a zdravotníctvo majú zastúpenie v stredných odborných školách iných zriaďovateľov.

Žilinský samosprávny kraj vymedzil v regióne Kysuce pilotné a satelitné strediská vzdelávania, ktorých cieľom bude zabezpečovať aktivity kontinuálneho vzdelávania v nasledovných oblastiach: strojárstvo, drevárstvo, celoživotné vzdelávanie, šport, ekonomika a služby, kultúra, zdravotníctvo, stavebníctvo, poľnohospodárstvo a elektrotechnika (mapa 3.1).

Mapa 3.1: Pilotné a satelitné strediská odborného vzdelávania a prípravy v regióne Kysuce

Zdroj: Štatistické materiály odboru školstva Žilinského samosprávneho kraja, 2009.

Pilotné strediská odborného vzdelávania a prípravy:

- 1) Stredná odborná škola obchodu a služieb, Ul. 17. novembra 2579, Čadca - ekonomika a služby, šport,
- 2) Stredná odborná škola drevárska, Krásno nad Kysucou – drevárstvo,
- 3) Spojená škola, Nábřežná 1325, Kysucké Nové Mesto - ekonomika a služby, strojárstvo, elektrotechnika, informatika.

Satelitné strediská odborného vzdelávania a prípravy:

- 1) Stredná odborná škola technická, Okružná 693, Čadca – strojárstvo,
- 2) Stredná odborná škola strojnícka, Športová 1326, Kysucké Nové Mesto - strojárstvo,
- 3) Obchodná akadémia Dušana Metoda Janotu, Ul. 17. novembra 2701, Čadca - ekonomika a služby.

3.5.2 Región Liptov

V regióne Liptov je diverzifikovaná ekonomická základňa. Ekonomické aktivity sú zastúpené v rámci strojárskoho, elektrotechnického, kožiarskeho, drevospracujúceho a potravinárskeho priemyslu. V Liptovskom Mikuláši má významné postavenie kožiarsky priemysel (TATRA LEDER, s. r. o., SlovTan, s. r. o.), strojársky priemysel (Liptovské strojárne plus, a. s., CREAMER, s. r. o., Bliss – Bret, a. s.), potravinársky priemysel (St. Nicolaus – trade, a. s., Liptovská mliekareň a. s., GELIMA a. s.) a spracovanie dreva (Sweedwood Slovakia, s. r. o.). V Liptovskom Hrádku dominuje elektrotechnický priemysel (ALCATEL Slovakia, a. s., TECWINGS Slovakia, s. r. o.) a drevospracujúci priemysel (RETTENMEIER TATRA TIMBER, s. r. o.). V okrese Ružomberok má najväčší podiel na ekonomickej aktivite regiónu celulózo-papierenský priemysel (MONDI Business Paper SCP, a. s., PAUL & CO. SLOVENSKO, s. r. o., Mondi Packaging Ružomberok, a. s.).

V regióne sa nachádzajú dve vysoké školy Akadémia ozbrojených síl generála Milana Rastislava Štefánika v Liptovskom Mikuláši a Katolícka univerzita v Ružomberku.

Požiadavky zamestnávateľov pre trh práce v regióne Liptov (stav k 31. 12. 2008):

- a) profesie, o ktoré je záujem zo strany úradov práce, sociálnych vecí a rodiny: kuchár, čašník, recepčná, chyžná, zdravotná sestra, zväčar, obrábач kovov, zámočník, sústružník, elektrikár, elektrotechnik, krajčír, šička, vodič nákladného vozidla, predavač, murár, tesár, údržbár, zámočník, pracovník bezpečnostnej služby, obchodný zástupca,
- b) profesie, o ktoré nie je záujem zo strany úradov práce, sociálnych vecí a rodiny: finančný poradca, sprostredkovateľ obchodu, manažér, administratívny pracovník,
- c) profesie, v ktorých je najvyšší počet evidovaných nezamestnaných absolventov stredných škôl: administratívny pracovník, komerčný pracovník v doprave, mechanik v elektrotechnike,
- d) profesie, v ktorých je najnižší počet evidovaných nezamestnaných absolventov stredných škôl: delenie podľa ukončených študijných odborov - chémia, monitorovanie životného prostredia, propagačné výtvarníctvo, gymnázium, obalová technika, chemická informatika, propagačné výtvarníctvo, staviateľstvo, zdravotnícky asistent.

Sieť stredných odborných škôl v regióne Liptov:

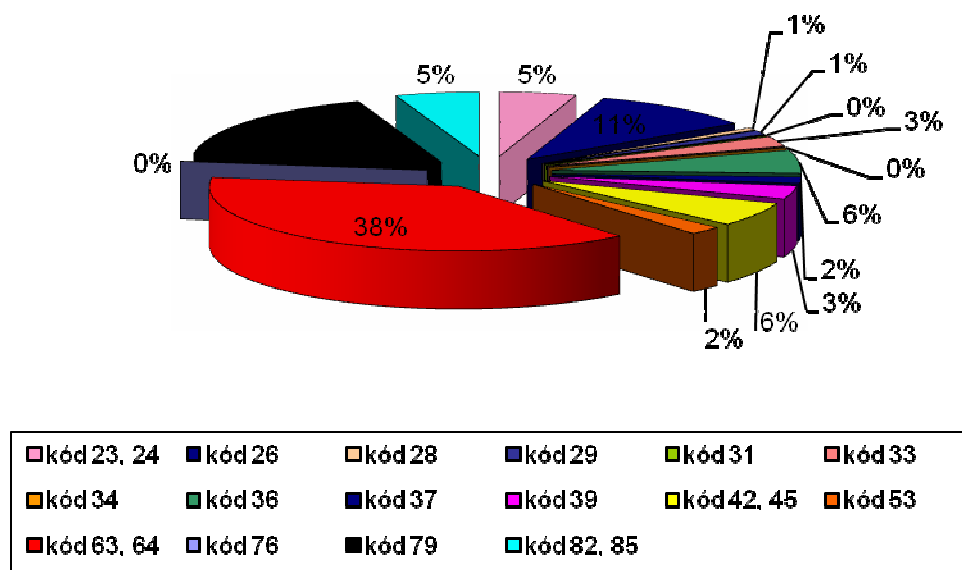
- 1) Obchodná akadémia, Scots Viatora 4, Ružomberok,
- 2) Škola úžitkového výtvarníctva, Scots Viatora 6, Ružomberok,
- 3) Stredná odborná škola polytechnická, Bystrická cesta 2, Ružomberok,
- 4) Spojená škola, Scots Viatora 8, Ružomberok,
- 5) Obchodná akadémia, Nábřežie K. Petroviča 1571, Liptovský Mikuláš,
- 6) Hotelová akadémia, Čs. brigády 1804, Liptovský Mikuláš,
- 7) Stredná odborná škola polytechnická, Demänovská cesta 669, Liptovský Mikuláš,
- 8) Stredná odborná škola obchodu a služieb, Vrbická 632, Liptovský Mikuláš,
- 9) Stredná odborná škola stavebná, Školská 8, Liptovský Mikuláš,
- 10) Stredná zdravotnícka škola, Vrbická 632, Liptovský Mikuláš,
- 11) Stredná odborná škola elektrotechnická, Celiny 536, Liptovský Hrádok,
- 12) Stredná odborná škola drevárska, Pod lipami 77, Liptovský Hrádok,
- 13) Stredná odborná škola lesnícka Jozefa Dekreta Matejovie, Hradná 534, Liptovský Hrádok.

Sieť stredných odborných škôl v regióne Liptov – ostatní zriaďovatelia:

1) Cirkevná stredná zdravotnícka škola M. T. Schererovej, Donova 7, Ružomberok.

Stredné odborné školy v zriaďovateľskej pôsobnosti ostatných zriaďovateľov tvoria 7,2 % z celkového počtu stredných odborných škôl v regióne Liptov.

Graf 3.17: Zastúpenie skupín študijných a učebných odborov stredných školách v zriaďovateľskej pôsobnosti ŽSK v regióne Liptov v školskom roku 2009/2010

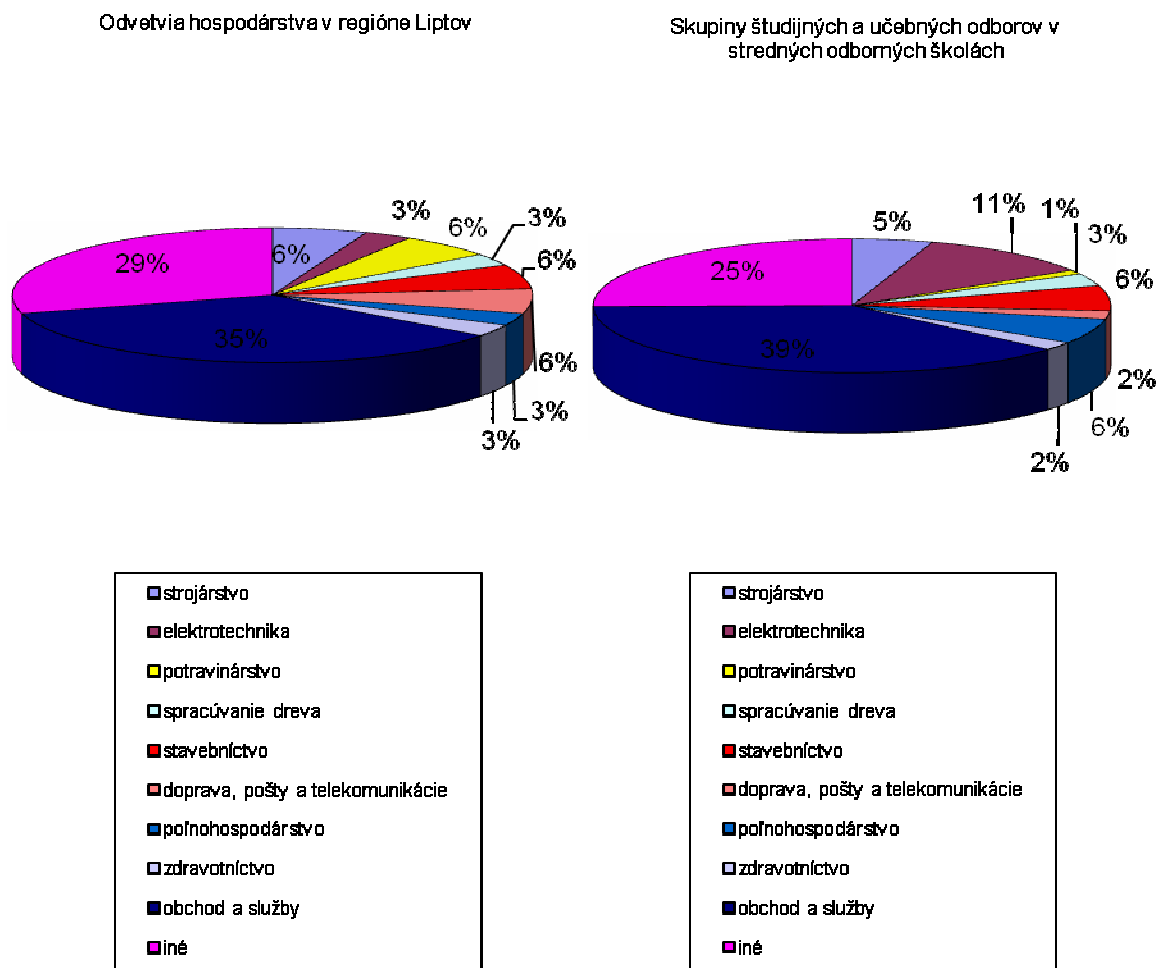

Zdroj: Štatistické materiály odboru školstva Žilinského samosprávneho kraja.

Legenda:

kód 23, 24 – strojárstvo a ostatná kovospracúvacia výroba – 5 %, kód 26 – elektrotechnika – 11 %, kód 28 – aplikovaná chémia – 1 %, kód 29 – potravinárstvo – 1 %, kód 31 – textil a odevníctvo – 1 %, kód 33 – spracúvanie dreva a výroba hudobných nástrojov – 3 %, kód 34 – polygrafia a médiá – 0 %, kód 36 – stavebníctvo, geodézia a kartografia – 6 %, kód 37 – doprava, pošty a telekomunikácie – 2 %, kód 39 – špeciálne technické odbory – 3 %, kód 42, 45 – poľnohospodárstvo, lesné hospodárstvo a rozvoj vidieka – 6 %, kód 53 – zdravotníctvo – 2 %, kód 63, 64 – ekonomika a organizácia, obchod a služby – 38 %, kód 76 – učiteľstvo – 0 %, kód 79 – gymnázium – 17 %, kód 82, 85 – umenie a umelecko-remeselná výroba – 5 %.

Graf 3.18: Porovnanie štruktúry odvetví hospodárstva so skupinami študijných a učebných odborov stredných odborných škôl v regióne Liptov k 15. 09. 2009

Zdroj: Štatistické materiály odboru školstva Žilinského samosprávneho kraja, 2009.

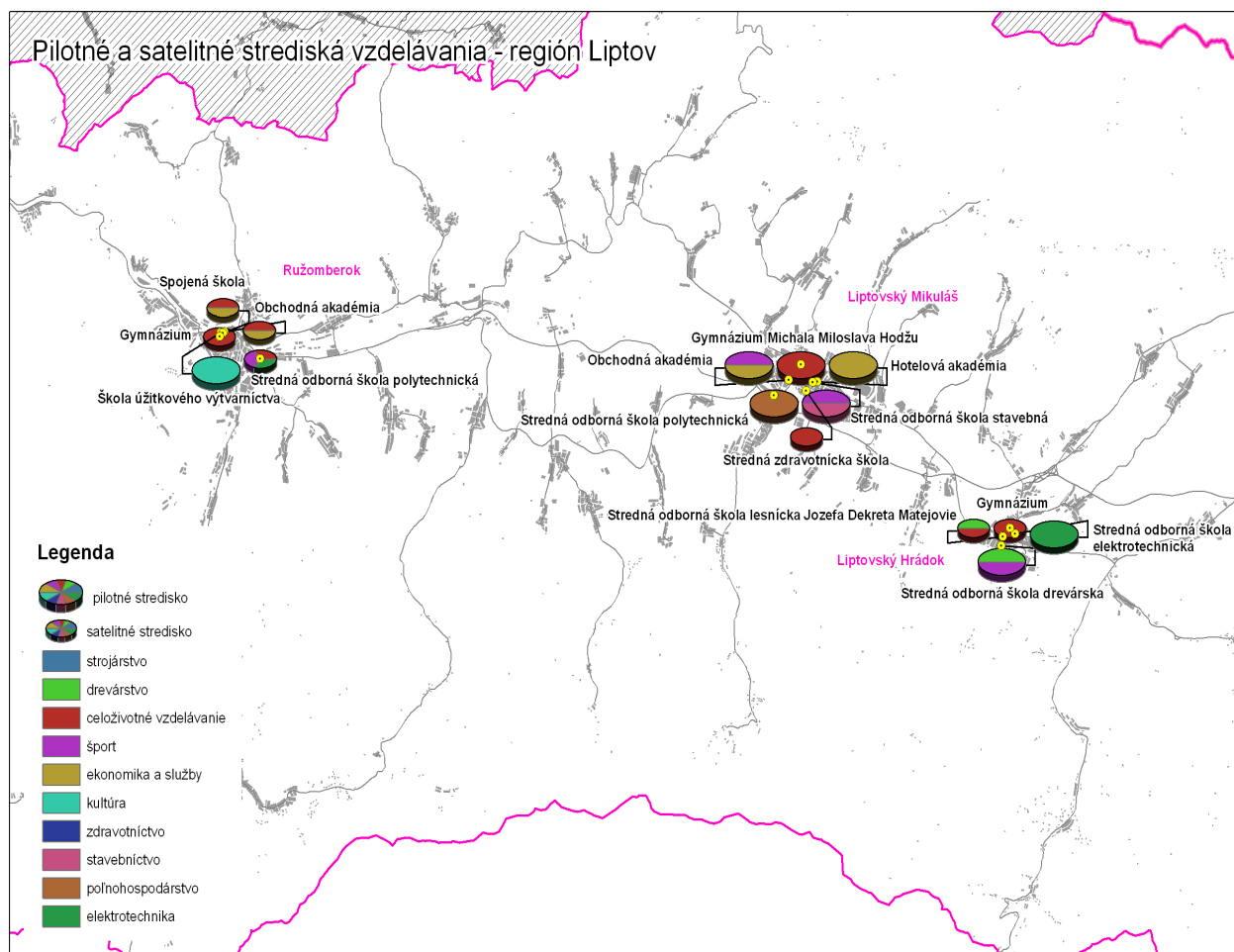
Najpočetnejšiu skupinu študijných a učebných odborov stredných odborných škôl v regióne Liptov tvorí oblasť obchodu a služieb (odbory so zameraním na hotelierstvo, gastronómiu a cestovný ruch) (39 %), elektrotechnika a informačné systémy (11 %), poľnohospodárstvo, lesné hospodárstvo a rozvoj vidieka (6 %), stavebníctvo, geodézia a kartografia (6 %) (graf 3.17 a graf 3.18). Vzhľadom na rozvoj cestovného ruchu v regióne Liptov je štruktúra študijných a učebných odborov stredných odborných škôl dostatočná a požiadavky trhu práce sú naplnené.

Potreba zamestnávateľov je zabezpečená dostatočným počtom absolventov stredných odborných škôl drevárskeho a ekonomického zamerania. Paradoxne úrady práce, sociálnych vecí a rodiny vykazujú nadbytok uvedených zameraní na trhu práce. Región Liptov vykazuje najvyšší počet stredných odborných škôl k počtu žiakov, v porovnaní s ostatnými regiónmi Žilinského kraja, čo je nevyhnutné riešiť optimalizáciou siete študijných a učebných odborov.

Žilinský samosprávny kraj vymedzil v regióne Liptov pilotné a satelitné strediská vzdelávania, ktorých cieľom bude zabezpečovať aktivity celoživotného vzdelávania

v nasledovných oblastiach: strojárstvo, drevárstvo, celoživotné vzdelávanie, šport, ekonomika a služby, kultúra, zdravotníctvo, stavebníctvo, poľnohospodárstvo a elektrotechnika (mapa 3.2).

Mapa 3.2: Pilotné a satelitné strediská odborného vzdelávania a prípravy v regióne Liptov

Zdroj: Štatistické materiály odboru školstva Žilinského samosprávneho kraja, 2009.

Pilotné strediská odborného vzdelávania a prípravy:

- 1) Škola úžitkového výtvarníctva, Scots Viatora 6, Ružomberok - kultúra,
- 2) Obchodná akadémia, Nábřežie K. Petroviča 1571, Liptovský Mikuláš - ekonomika a služby, šport,
- 3) Stredná odborná škola elektrotechnická, Celiny 536, Liptovský Hrádok – elektrotechnika,
- 4) Stredná odborná škola drevárska, Pod lipami 77, Liptovský Hrádok - drevárstvo, šport,
- 5) Stredná odborná škola polytechnická, Demänovská cesta 669 , Liptovský Mikuláš – drevárstvo, šport,
- 6) Hotelová akadémia, Čs. brigády 1804, Liptovský Mikuláš – ekonomika a služby,
- 7) Stredná odborná škola stavebná, Školská 8, Liptovský Mikuláš – stavebníctvo, šport.

Satelitné strediská odborného vzdelávania a prípravy:

- 1) Stredná odborná škola lesnícka Jozefa Dekreta Matejovie, Hradná 534, Liptovský Hrádok –drevárstvo, poľnohospodárstvo,
- 2) Stredná odborná škola polytechnická, Bystrická cesta 2, Ružomberok – celoživotné vzdelávanie, šport, elektrotechnika,
- 3) Stredná zdravotnícka škola, Vrbická 632, Liptovský Mikuláš – celoživotné vzdelávanie,
- 4) Obchodná akadémia, Scota Viatora 4, Ružomberok - celoživotné vzdelávanie, ekonomika a služby.

4.5.3 Región Orava

Dominantné postavenie v regióne Orava má výroba komunikačných zariadení, ktorá sa podieľa 53,3 % na celkových tržbách za vlastné výkony (Panasonic Electronic Devices Slovakia, s.r.o., OVP Trstená, HYDAC ELECTRONIC, s.r.o., XPS SLOVAKIA, s. r. o., PUNCH CAMPUS NÁMESTOVO, spol. s r. o., LG. PHILIPS DISPLAYS SLOVAKIA, s.r.o. a ďalšie). Medzi ďalšie zastúpené sektory patrí výroba potravín, výroba strojov a zariadení (ZĽS Strojárne, a. s., Johnson Controls International, spol. s r. o.) a spracúvanie dreva (SLOVLEPEX s.r.o., Drevodom Orava, s.r.o). Priemyselný park Oravská Jasenica typu greenfield s rozlohou 10 ha je dôležitým predpokladom rozvoja zamestnanosti v regióne.

Požiadavky zamestnávateľov pre trh práce v regióne Orava (stav k 31. 12. 2008):

- a) profesie, o ktoré je záujem zo strany úradov práce, sociálnych vecí a rodiny: kuchár, čašník, predavač, montážny robotník, murár, stolár, skladník, železiar, finančný a poisťovací poradca, programátor - operátor CNC strojov, obrábač kovov, brusič, frézar,
- b) profesie, o ktoré nie je záujem zo strany úradov práce, sociálnych vecí a rodiny: vodič, zvárač, učiteľ, pracovník SBS, montážny robotník, elektrikár, elektromontér, robotník potravinárskej výroby,
- c) profesie, v ktorých je najvyšší počet evidovaných nezamestnaných absolventov stredných škôl: administratívny zamestnanec, čašník, servírka, účtovník všeobecný, kozmetik, kozmetička, recepčný,
- d) profesie, v ktorých je najnižší počet evidovaných nezamestnaných absolventov stredných škôl: učiteľ, omietkar, právnik, opravár silnoprúdových elektrických vedení.

Sieť stredných odborných škôl v regióne Orava:

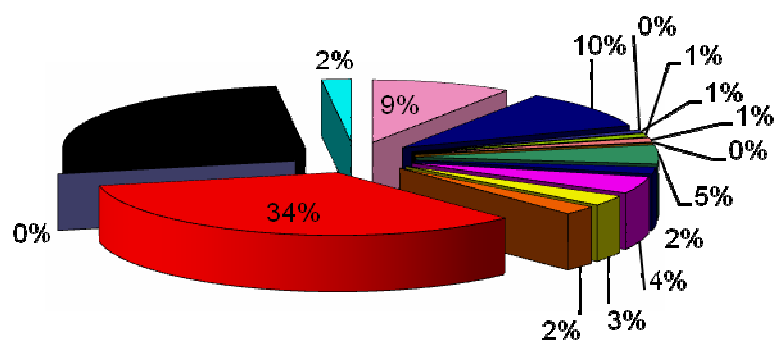
- 1) Obchodná akadémia, Radlinského 1725/55, Dolný Kubín,
- 2) Stredná odborná škola polytechnická, Jelšavská 404, Dolný Kubín – Kňažia,
- 3) Stredná odborná škola technická, Hrádok 226, Istebné,
- 4) Stredná odborná škola obchodu a služieb, Pelhřimovská 1186/10, Dolný Kubín,
- 5) Stredná odborná škola technická, Komenského 496/37, Námestovo,
- 6) Stredná odborná škola, Hattalova 968/33, Námestovo,
- 7) Stredná odborná škola lesnícka, Medvedzie 135, Tvrdošín,
- 8) Stredná zdravotnícka škola, M. Hattalu 2149, Dolný Kubín,
- 9) Spojená škola, Slanická osada, Námestovo,
- 10) Spojená škola, Hattalova 471, Nižná,
- 11) Spojená škola, Medvedzie 133/1, Tvrdošín.

Sieť stredných odborných škôl v regióne Orava – ostatní zriaďovatelia:

- 1) Súkromná stredná odborná škola podnikania, Nemocničná 2, Dolný Kubín,
- 2) Súkromná stredná odborná škola, Ul. SNP 1202/14, Dolný Kubín,
- 3) Súkromná stredná odborná škola EDUCO, Slanická osada 2178, Námestovo,
- 4) Súkromná stredná odborná škola podnikania EDUCO, Slanická osada 2178, Námestovo.

Stredné odborné školy v zriaďovateľskej pôsobnosti ostatných zriaďovateľov tvoria 26,7 % z celkového počtu stredných odborných škôl v regióne Orava.

Graf 3.19: Zastúpenie skupín študijných a učebných odborov stredných školách v zriaďovateľskej pôsobnosti ŽSK v regióne Orava v školskom roku 2009/2010

 kód 23, 24	 kód 26	 kód 28	 kód 29	 kód 31	 kód 33
 kód 34	 kód 36	 kód 37	 kód 39	 kód 42, 45	 kód 53
 kód 63, 64	 kód 76	 kód 79	 kód 82, 85		

Zdroj: Štatistické materiály odboru školstva Žilinského samosprávneho kraja.

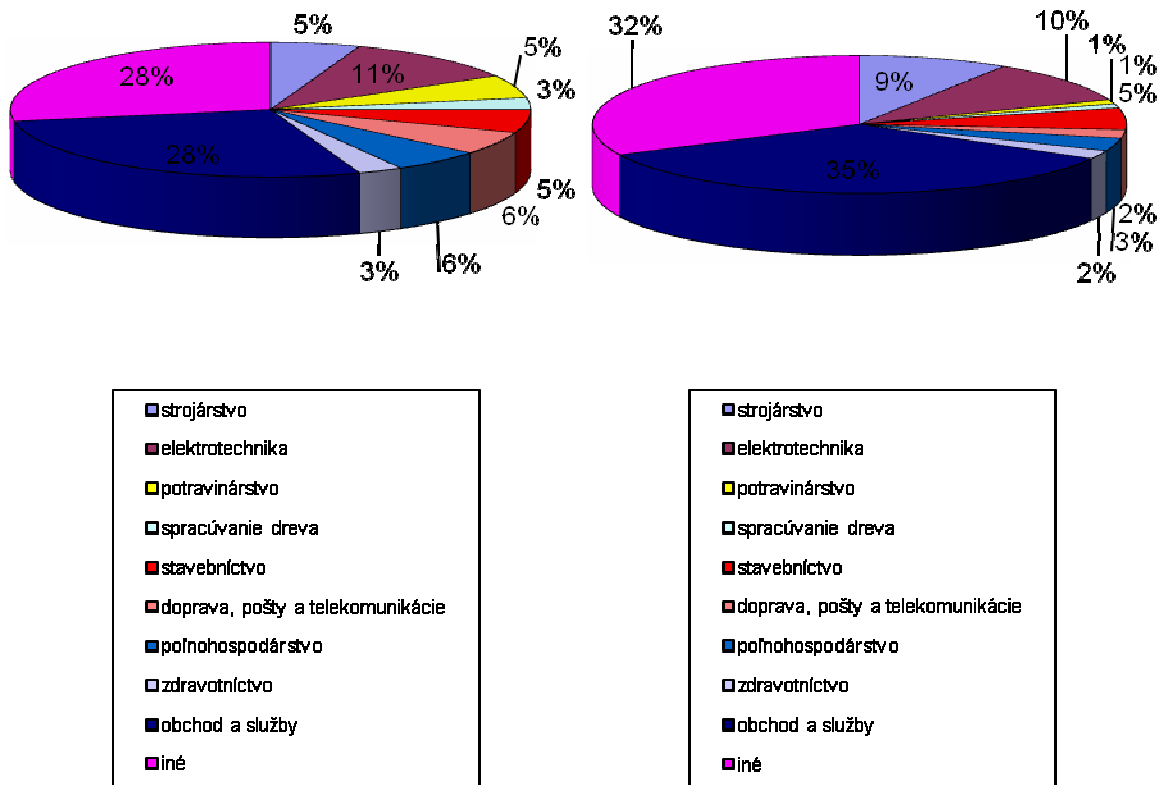
Legenda:

kód 23, 24 – strojárstvo a ostatná kovospracúvacia výroba – 9 %, kód 26 – elektrotechnika – 10 %, kód 28 – aplikovaná chémia – 0 %, kód 29 – potravinárstvo – 1 %, kód 31 – textil a odevníctvo – 1 %, kód 33 – spracúvanie dreva a výroba hudobných nástrojov – 1 %, kód 34 – polygrafia a médiá – 0 %, kód 36 – stavebníctvo, geodézia a kartografia – 5 %, kód 37 – doprava, pošty a telekomunikácie – 2 %, kód 39 – špeciálne technické odbory – 4 %, kód 42, 45 – poľnohospodárstvo, lesné hospodárstvo a rozvoj vidieka – 3 %, kód 53 – zdravotníctvo – 2 %, kód 63, 64 – ekonomika a organizácia, obchod a služby – 34 %, kód 76 – učiteľstvo – 0 %, kód 79 – gymnázium – 26 %, kód 82, 85 – umenie a umelecko-remeselná výroba – 2 %.

Graf 3.20: Porovnanie štruktúry odvetví hospodárstva so skupinami študijných a učebných odborov stredných odborných škôl v regióne Orava k 15. 09. 2009

Odvetvia hospodárstva v regióne Orava

Skupiny študijných a učebných odborov v stredných odborných školách

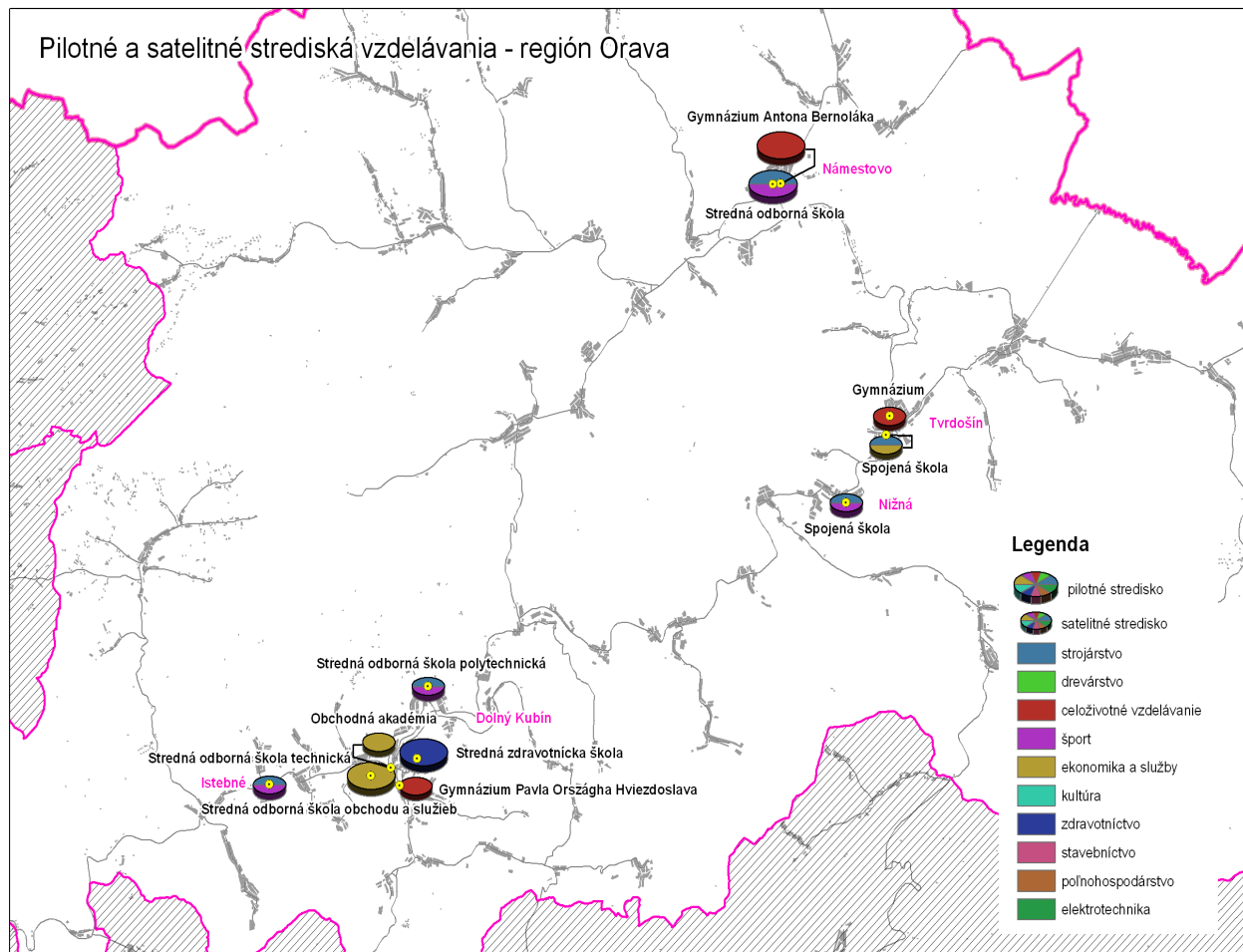

Zdroj: Štatistické materiály odboru školstva Žilinského samosprávneho kraja, 2009.

Najpočetnejšiu skupinu študijných a učebných odborov stredných odborných škôl v regióne Orava tvorí oblasť ekonomiky a organizácie, obchodu a služieb (35 %), elektrotechniky a informačných systémov (10 %), strojárstva a ostatnej kovospracujúcej výroby (9 %) (graf 3.19 a graf 3.20). Potreba zamestnávateľov je zabezpečená dostatočným počtom absolventov stredných škôl elektrotechnického zamerania, obchodu a služieb. Nedostatok absolventov v skupine poľnohospodárstvo, lesné hospodárstvo a rozvoj vidieka je potrebné riešiť doplnením súčasnej siete študijných a učebných odborov o nové odbory a zamerania.

Žilinský samosprávny kraj vymedzil v regióne Orava pilotné a satelitné strediská vzdelávania, ktorých cieľom bude zabezpečovať aktivity kontinuálneho vzdelávania v nasledovných oblastiach: strojárstvo, drevárstvo, celoživotné vzdelávanie, šport, ekonomika a služby, kultúra, zdravotníctvo, stavebníctvo, poľnohospodárstvo a elektrotechnika (mapa 3.3).

Mapa 3.3: Pilotné a satelitné strediská odborného vzdelávania a prípravy v regióne Orava

Zdroj: Štatistické materiály odboru školstva Žilinského samosprávneho kraja, 2009.

Pilotné strediská odborného vzdelávania a prípravy:

- 1) Stredná odborná škola technická, Komenského 496/37, Námestovo - šport, strojárstvo,
- 2) Stredná zdravotnícka škola, M. Hattalu 2149, Dolný Kubín – zdravotníctvo,
- 3) Stredná odborná škola obchodu a služieb, Pelhřimovská 1186/11, Dolný Kubín - ekonomika a služby,

Satelitné strediská odborného vzdelávania a prípravy:

- 1) Stredná odborná škola polytechnická, Jelšavská 404, Dolný Kubín – Kňažia - strojárstvo, šport,
- 2) Spojená škola, Medvedzie 133/1, Tvrdošín - ekonomika a služby, strojárstvo,
- 3) Spojená škola, M. Hattalu 471, Nižná – elektrotechnika, strojárstvo, šport,
- 4) Obchodná akadémia, Radlinského 1725/55, Dolný Kubín - ekonomika a služby.

3.5.4 Región Horné Považie

V regióne Horné Považie je priemyselná výroba koncentrovaná do dvoch hlavných priemyselných zón – Žilina (obchod a služby, aplikovaná chémia, stavebníctvo, potravinárstvo, textil a odevníctvo, výroba strojov a zariadení, ľahký priemysel) a Bytča (výroba strojov a zariadení, potravinárstvo). Významná je výroba a rozvod elektriny, plynu a pary, ako aj produkcia výrobkov papierovej hygieny. V meste Žilina sídli Žilinská univerzita.

Požiadavky zamestnávateľov pre trh práce v regióne Považie (stav k 31. 12. 2008):

- a) profesie, o ktoré je záujem zo strany úradov práce, sociálnych vecí a rodiny: čašník, kuchár, predavač, maliar, murár, tesár, stavebný robotník, izolatér, zvarač, zámočník, sústružník, elektromechanik, obsluha CNC strojov, elektrikár, strážna služba, manipulačný pracovník, administratívny pracovník, krajčírka,
- b) profesie, o ktoré nie je záujem zo strany úradov práce, sociálnych vecí a rodiny: sociálny pracovník, opatrovateľka, učiteľka materskej školy, poľnohospodársky pracovník,
- c) profesie, v ktorých je najvyšší počet evidovaných nezamestnaných absolventov stredných škôl: administratívny zamestnanec, technicko-administratívny pracovník, úradník, čašník, kuchár, servírka, vodič osobného a nákladného automobilu, automechanik osobných automobilov, predavač, kozmetik, kozmetička,
- d) profesie, v ktorých je najnižší počet evidovaných nezamestnaných absolventov stredných škôl: murár, stavebný technik, zememerač, technik cestnej dopravy, zubný technik, zámočník, všeobecná zdravotná sestra, vychovávateľ.

Sieť stredných odborných škôl v regióne Považie:

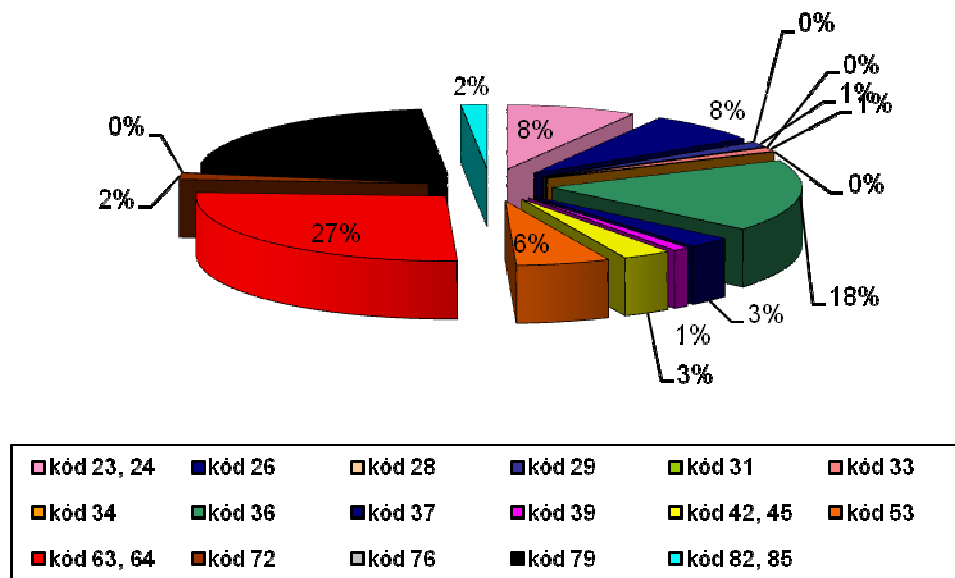
- 1) Obchodná akadémia, Veľká okružná 32, Žilina,
- 2) Dopravná akadémia, Rosinská cesta 2, Žilina,
- 3) Stredná odborná škola elektrotechnická, Komenského 50, Žilina,
- 4) Stredná odborná škola podnikania, Sasinkova 45, Žilina,
- 5) Stredná priemyselná škola stavebná, Veľká okružná 25, Žilina,
- 6) Stredná odborná škola stavebná, Tulipánová 2, Žilina,
- 7) Stredná odborná škola poľnohospodárstva a služieb na vidieku, Predmestská 82, Žilina,
- 8) Stredná zdravotnícka škola, Hlboká cesta 23, Žilina,
- 9) Spojená škola, Hlinská 31, Žilina,
- 10) Spojená škola, Rosinská cesta 4, Žilina,
- 11) Spojená škola, Hlavná 2, Žilina – Bytča.

Sieť stredných odborných škôl v regióne Považie – ostatní zriaďovatelia:

- 1) Súkromná obchodná akadémia, Jarná 13, Žilina,
- 2) Súkromná stredná odborná škola, Saleziánska 18, Žilina,
- 3) Súkromná stredná odborná škola spoločného stravovania, Závodská cesta 2961, Žilina,
- 4) Súkromná stredná umelecká škola, Háľkova 2968/ 22, Žilina,
- 5) Obchodná akadémia sv. Tomáša Akvinského, Vysokoškolákov 13, Žilina,
- 6) Stredná odborná škola sv. Jozefa Robotníka, Saleziánska 18, Žilina.

Stredné odborné školy v zriaďovateľskej pôsobnosti ostatných zriaďovateľov tvoria 35,3 % z celkového počtu stredných odborných škôl v regióne Horné Považie.

Graf 3.21: Zastúpenie skupín študijných a učebných odborov stredných škôlách v zriaďovateľskej pôsobnosti ŽSK v regióne Považie v školskom roku 2009/2010

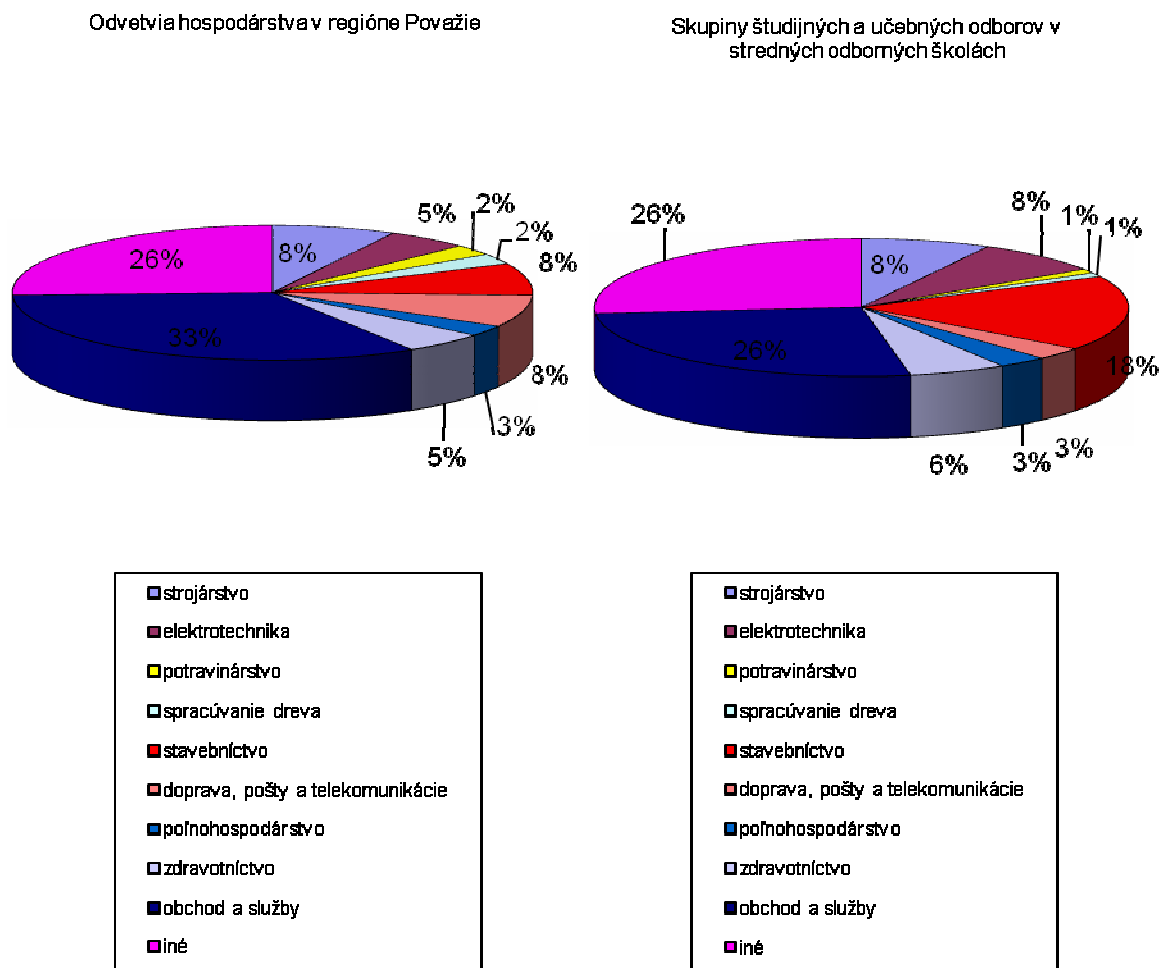

Zdroj: Štatistické materiály odboru školstva Žilinského samosprávneho kraja.

Legenda:

kód 23, 24 – strojárstvo a ostatná kovospracúvacia výroba – 8 %, kód 26 – elektrotechnika – 8 %, kód 28 – aplikovaná chémia – 0 %, kód 29 – potravinárstvo – 0 %, kód 31 – textil a odevníctvo – 1 %, kód 33 – spracúvanie dreva a výroba hudobných nástrojov – 1 %, kód 34 – polygrafia a médiá – 0 %, kód 36 – stavebníctvo, geodézia a kartografia – 18 %, kód 37 – doprava, pošty a telekomunikácie – 3 %, kód 39 – špeciálne technické odbory – 1 %, kód 42, 45 – poľnohospodárstvo, lesné hospodárstvo a rozvoj vidieka – 3 %, kód 53 – zdravotníctvo – 6 %, kód 63, 64 – ekonomika a organizácia, obchod a služby – 27 %, kód 72 – publicistika, knižníctvo a vedecké informácie – 2 %, kód 76 – učiteľstvo – 0 %, kód 79 – gymnázium – 21 %, kód 82, 85 – umenie a umelecko-remeselná výroba – 2%.

Graf 3.22: Porovnanie štruktúry odvetví hospodárstva so skupinami študijných a učebných odborov stredných odborných škôl v regióne Považie k 15. 09. 2009

Zdroj: Štatistické materiály odboru školstva Žilinského samosprávneho kraja, 2009.

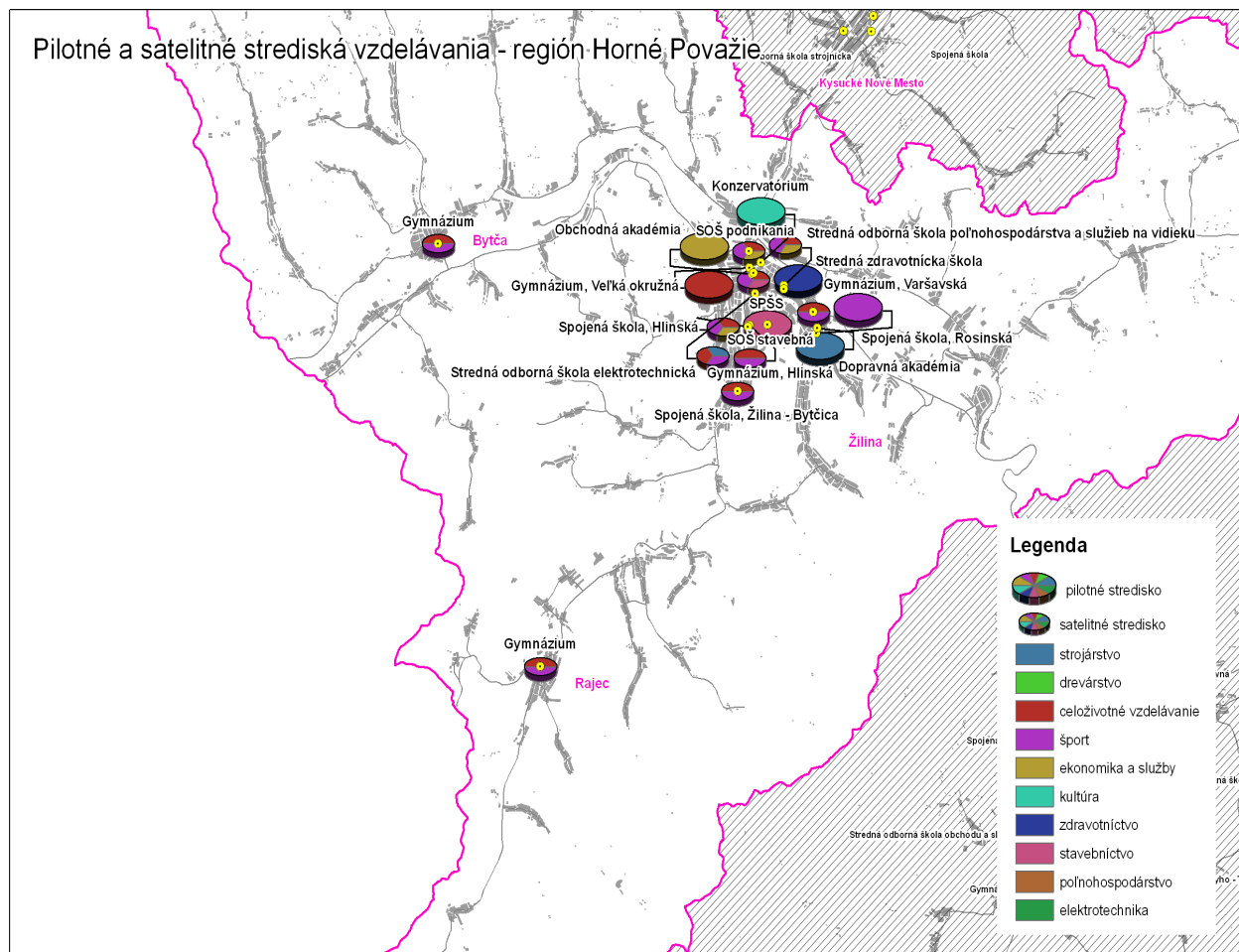
Najpočetnejšiu skupinu študijných a učebných odborov stredných odborných škôl v regióne Považie tvorí oblasť ekonomiky a organizácie, obchodu a služieb (26 %), stavebníctva, geodézie a kartografie (18 %), strojárstva a ostatnej kovospracujúcej výroby (8 %), elektrotechniky a informačných systémov (8 %) (graf 3.21 a graf 3.22). Príchodom zahraničných investorov vznikla potreba absolventov v skupine odborov stavebníctvo, geodézia a kartografia (stavba cestných komunikácií), elektrotechnika a informačné systémy, strojárstvo a ostatná kovospracujúca výroba, textil a odevníctvo.

Potreba zamestnávateľov je zabezpečená dostatočným počtom absolventov stredných odborných škôl v skupine odborov ekonomika a organizácia, obchod a služby. Nedostatok absolventov v skupine odborov stavebníctvo, geodézia a kartografia, ktorých vykazujú úrady práce, sociálnych vecí a rodiny v Žilinskom kraji, je potrebné riešiť úpravou siete študijných a učebných odborov uvedených skupín odborov.

Žilinský samosprávny kraj vymedzil v regióne Považie pilotné a satelitné strediská vzdelávania, ktorých cieľom bude zabezpečovať aktivity kontinuálneho vzdelávania

v nasledovných oblastiach: strojárstvo, drevárstvo, celoživotné vzdelávanie, šport, ekonomika a služby, kultúra, zdravotníctvo, stavebníctvo a elektrotechnika (mapa 3.4).

Mapa 3.4: Pilotné a satelitné strediská odborného vzdelávania a prípravy v regióne Horné Považie

Zdroj: Štatistické materiály odboru školstva Žilinského samosprávneho kraja, 2009.

Pilotné strediská odborného vzdelávania a prípravy:

- 1) Konzervatórium, J. M. Hurbana 48, Žilina – kultúra,
- 2) Obchodná akadémia, Veľká okružná 32, Žilina – ekonomika a služby,
- 3) Dopravná akadémia, Rosinská cesta 2, Žilina – strojárstvo,
- 4) Stredná odborná škola stavebná, Tulipánová 2, Žilina – stavebníctvo,
- 5) Stredná zdravotnícka škola, Hlboká cesta 23, Žilina – zdravotníctvo,
- 6) Spojená škola, Rosinská cesta 4, Žilina – šport.

Satelitné strediská odborného vzdelávania a prípravy:

- 1) Stredná odborná škola elektrotechnická, Komenského 50, Žilina – elektrotechnika, celoživotné vzdelávanie, šport,

- 2) Stredná odborná škola podnikania, Sasinkova 45, Žilina - celoživotné vzdelávanie, šport, ekonomika a služby.
- 3) Stredná odborná škola poľnohospodárstva a služieb na vidieku, Predmestská 82, Žilina - celoživotné vzdelávanie, šport, ekonomika a služby,
- 4) Stredná priemyselná škola stavebná, Veľká okružná 24, Žilina - celoživotné vzdelávanie, šport, stavebníctvo,
- 5) Spojená škola, Hlavná 2, Žilina – Bytčica - celoživotné vzdelávanie, šport,
- 6) Spojená škola, Hlinská 31, Žilina - celoživotné vzdelávanie, šport, ekonomika a služby.

3.5.5 Región Turiec

V regióne Turiec sú zastúpené takmer všetky odvetvia hospodárstva, pričom rozhodujúcimi sú priemysel, stavebníctvo a strojárstvo. Priemysel so svojim podielom na tvorbe hrubého produktu má dominantné postavenie. Ťažiskovými odvetviami sú strojárstvo (TRIM LEADER, a. s., AFE Foundry, s. r. o., Viena International, ŽOS Vrútky, a. s., AHP Hydraulika, a. s.), spracovanie dreva (Aldima, s. r. o.), textilná a odevná výroba (ECCO Slovakia, a. s.), automobilová výroba (Volkswagen, a. s.). Najväčšiu tradíciu má strojárstvo, zastúpenie má i farmaceutický, nábytkársky a polygrafický priemysel (NEOGRAFIA Martin).

Priemyselný park Martin – Sučany typu greenfield s rozlohou 436 ha umožnil usadenie zahraničných investorov a stále poskytuje voľné kapacity. Plochou na rozvoj priemyslu disponuje aj územný plán mesta Vrútky.

Požiadavky zamestnávateľov pre trh práce v regióne Turiec (stav k 31. 12. 2008):

- a) profesie, o ktoré je záujem zo strany úradov práce, sociálnych vecí a rodiny: operátor výroby, obrábač kovov, zámočník, programátor CNC strojov, murár, tesár, klampiar, obkladač, inštalatér, elektromechanik, automechanik, stolár, kuchár, čašník, predavač, pokladník, šička, zdravotná sestra, sanitár, pedagóg, informatik, programátor, finančný konzultant, stavebný a strojársky technik, elektrotechnik,
- b) profesie, o ktoré nie je záujem zo strany úradov práce, sociálnych vecí a rodiny: administratívny pracovník, laborant, farmaceut, knihár, aranžér, zootechnik, masér a fyzioterapeut, poľnohospodárske profesie,
- c) profesie, v ktorých je najvyšší počet evidovaných nezamestnaných absolventov stredných škôl: mechanik, elektrotechnik, opravár motorových vozidiel, obchod a podnikanie, technicko-administratívny pracovník, hostinský, hostinská, stolárska výroba,
- d) profesie, v ktorých je najnižší počet evidovaných nezamestnaných absolventov stredných škôl: obrábač kovov, sústružník, kaderník, krajčír, polygrafický priemysel, predavač, kuchár, čašník, servírka.

Sieť stredných odborných škôl v regióne Turiec:

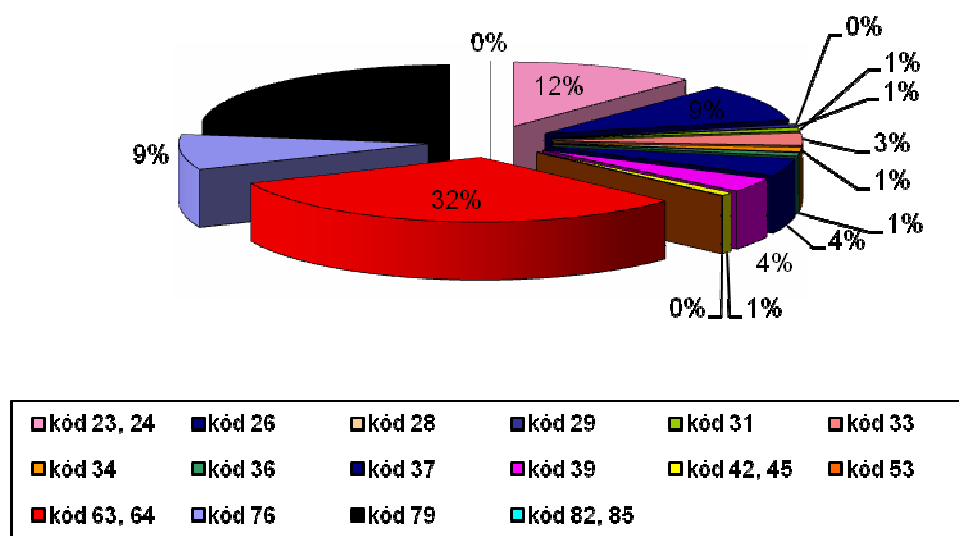
- 1) Obchodná akadémia, Bernolákova 2, Martin,
- 2) Stredná odborná škola obchodu a služieb, Stavbárska 11, Martin,
- 3) Stredná odborná škola dopravná, zelená 2, Martin – Priekopa,
- 4) Stredná odborná škola rybárska, Na Drienok 454, Mošovce,
- 5) Stredná priemyselná škola, Novomeského 5/24, Martin,
- 6) Pedagogická a sociálna akadémia, SNP 509/116, Turčianske Teplice,
- 7) Spojená škola, Červenej armády 25, Martin,
- 8) Spojená škola, Komenského 1049/23, Turany.

Sieť stredných odborných škôl v regióne Turiec – ostatní zriaďovatelia:

- 1) Súkromná stredná odborná umelecká škola, J. Lettricha 3, Martin,
- 2) Súkromné hudobné a dramatické konzervatórium, J. Lettricha 3, Martin.

Stredné odborné školy v zriaďovateľskej pôsobnosti ostatných zriaďovateľov tvoria 20 % z celkového počtu stredných odborných škôl v regióne Turiec.

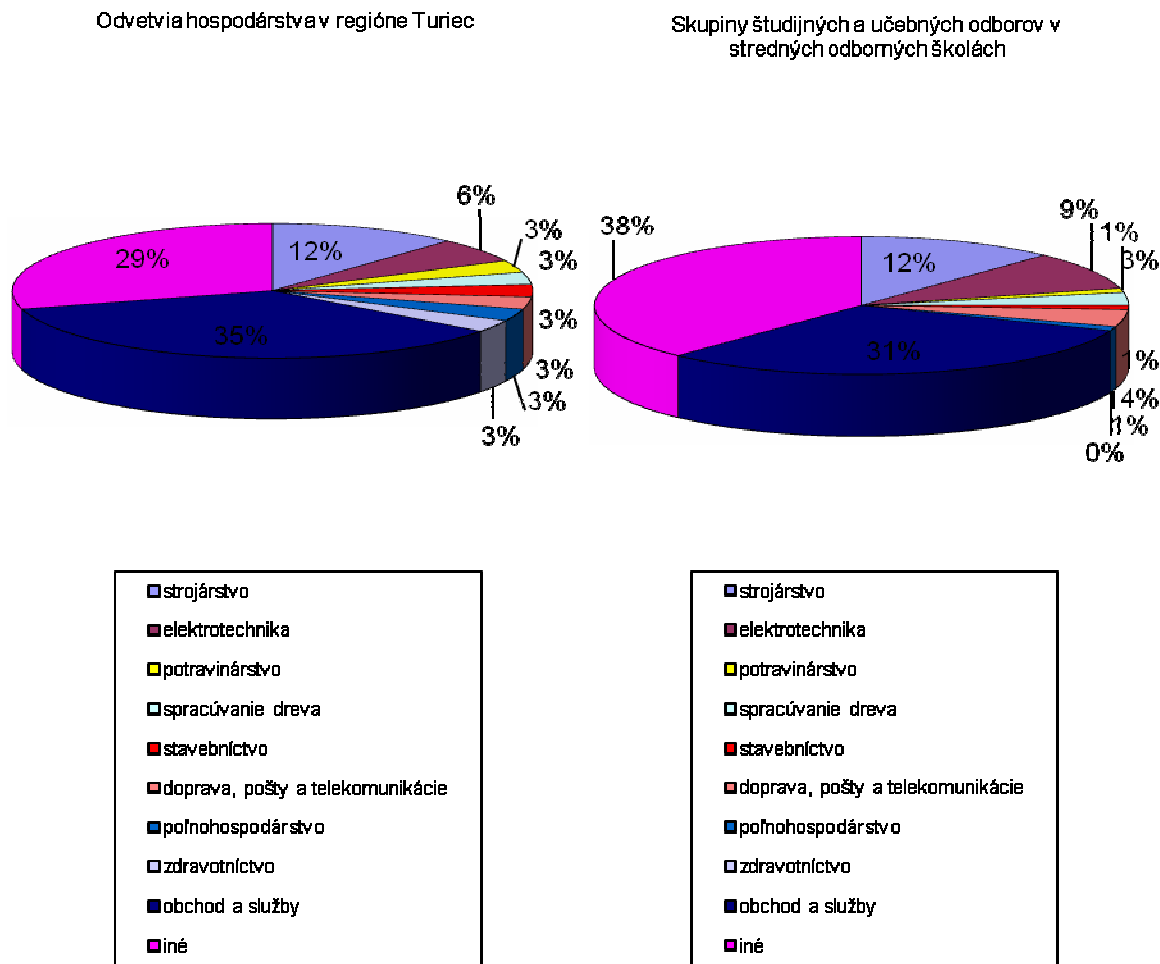
Graf 3.23: Zastúpenie skupín študijných a učebných odborov stredných školách v zriaďovateľskej pôsobnosti ŽSK v regióne Turiec v školskom roku 2009/2010

Zdroj: Štatistické materiály odboru školstva Žilinského samosprávneho kraja.

Legenda:

kód 23, 24 – strojárstvo a ostatná kovospracúvacia výroba – 12%, kód 26 – elektrotechnika – 9 %, kód 28 – aplikovaná chémia – 0 %, kód 29 – potravinárstvo – 1 %, kód 31 – textil a odevníctvo – 1 %, kód 33 – spracúvanie dreva a výroba hudobných nástrojov – 3 %, kód 34 – polygrafia a médiá – 1 %, kód 36 – stavebníctvo, geodézia a kartografia – 1 %, kód 37 – doprava, pošty a telekomunikácie – 4 %, kód 39 – špeciálne technické odbory – 4 %, kód 42, 45 – poľnohospodárstvo, lesné hospodárstvo a rozvoj vidieka – 1 %, kód 53 – zdravotníctvo – 0 %, kód 63, 64 – ekonomika a organizácia, obchod a služby – 31 %, kód 72 – publicistika, knižníctvo a vedecké informácie – 0 %, kód 76 – učiteľstvo – 9 %, kód 79 – gymnázium – 23 %, kód 82, 85 – umenie a umelecko-remeselná výroba – 0 %.

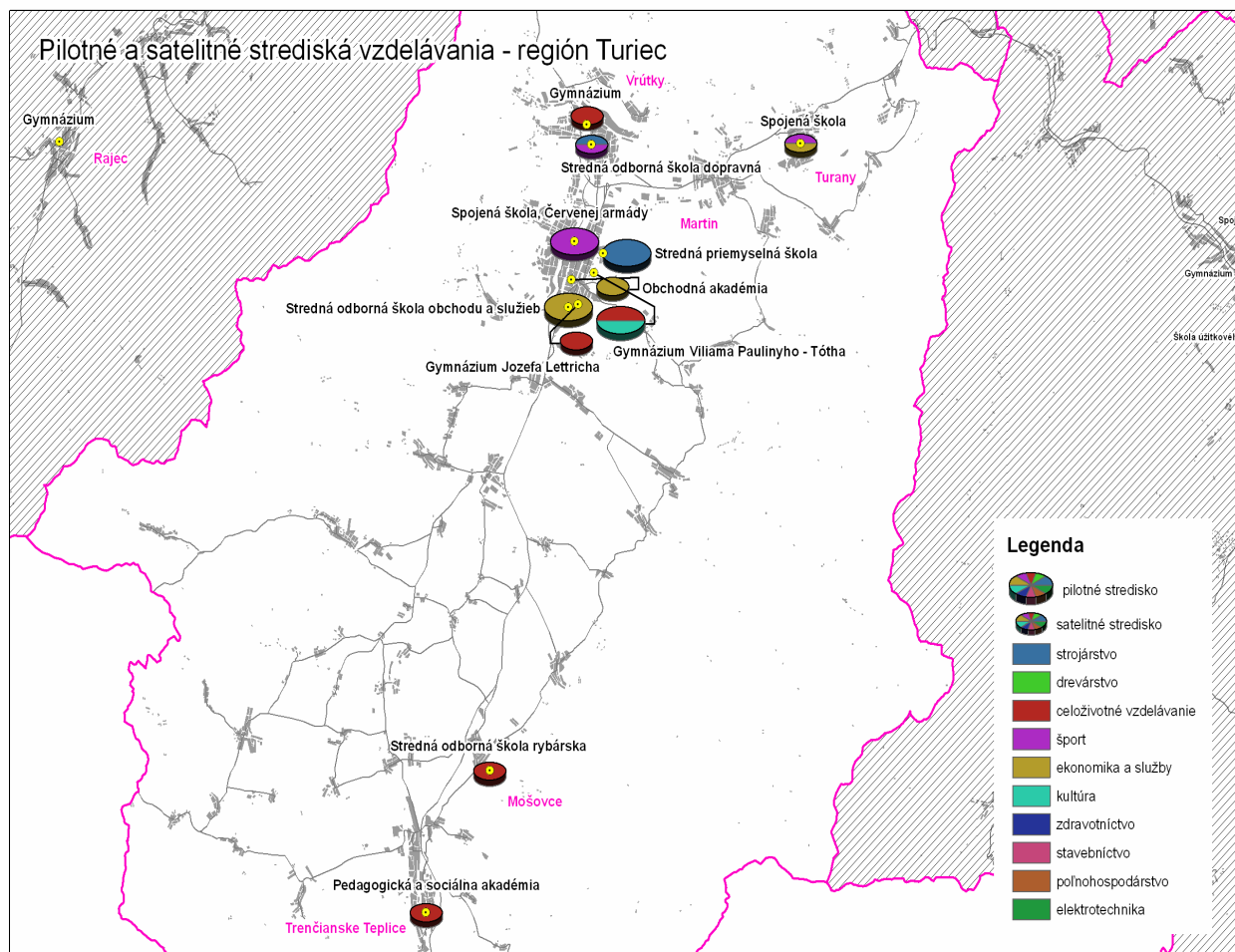
Graf 3.24: Porovnanie štruktúry odvetví hospodárstva so skupinami študijných a učebných odborov stredných odborných škôl v regióne Turiec k 15. 09. 2009

Zdroj: Štatistické materiály odboru školstva Žilinského samosprávneho kraja, 2009.

Najpočetnejšiu skupinu študijných a učebných odborov stredných odborných škôl tvoria odbory ekonomika a organizácia, obchod a služby (31 %), strojárstvo a ostatná kovospracúvacia výroba (12 %), elektrotechnika a informačné systémy (9 %) (graf 3.23 a graf 3.24). Príchodom zahraničných investorov vznikla potreba absolventov zameraní strojárstvo a ostatná kovospracúvacia výroba. Potreba zamestnávateľov je zabezpečená dostatočným počtom absolventov stredných odborných škôl v jednotlivých oblastiach hospodárstva.

Žilinský samosprávny kraj vymedzil v regióne Turiec pilotné a satelitné strediská vzdelávania, ktorých cieľom bude zabezpečovať aktivity kontinuálneho vzdelávania v nasledovných oblastiach: strojárstvo, drevárstvo, celoživotné vzdelávanie, šport, kultúra, ekonomika a služby (mapa 3.5).

Mapa 3.5: Pilotné a satelitné strediská odborného vzdelávania a prípravy v regióne Turiec

Zdroj: Štatistické materiály odboru školstva Žilinského samosprávneho kraja, 2009.

Pilotné strediská vzdelávania:

- 1) Stredná odborná škola obchodu a služieb, Stavbárska 11, Martin - ekonomika a služby,
- 2) Stredná priemyselná škola, Novomeského 5/24, Martin – strojárstvo,
- 3) Spojená škola, Červenej armády 25, Martin – strojárstvo, šport.

Satelitné strediská vzdelávania:

- 1) Stredná odborná škola dopravná, Zelená 2, Martin – strojárstvo, šport,
- 2) Stredná odborná škola rybárska, Na Drienok 454, Mošovce – celoživotné vzdelávanie.
- 3) Obchodná akadémia, Bernoláková 2, Martin – ekonomika a služby.
- 4) Pedagogická a sociálna akadémia, Ul. SNP 509/116, Turčianske Teplice – celoživotné vzdelávanie,
- 5) Spojená škola, Komenského 1049/23, Turany – ekonomika a služby, šport.

3.6 Stratégia v oblasti odborného vzdelávania a prípravy

Strategický cieľ: Pripraviť žiakov stredných odborných škôl pre úspešné uplatnenie sa na trhu práce.

Čiastkové ciele:

1) Rozvíjať kľúčové kompetencie žiakov stredných odborných škôl pre úspešné uplatnenie sa na trhu práce.

Aktivity:

- 1) zdefinovať profily absolventov stredných odborných škôl a ich kľúčové kompetencie prostredníctvom zástupcov zamestnávateľov, stavovských a profesijných organizácií a zástupcov Krajskej rady pre odborné vzdelávanie a prípravu v Žilinskom samosprávnom kraji,
- 2) zakomponovať požiadavky zástupcov zamestnávateľov, stavovských a profesijných organizácií na kľúčové kompetencie absolventov stredných škôl do školských vzdelávacích programov,
- 3) zapojiť podnikateľskú sféru do obsahu vzdelávania za účelom zvýšenia praktických zručností žiakov (tvorba školských vzdelávacích programov stredných odborných škôl),
- 4) pripravovať absolventov stredných škôl na získanie základných kompetencií, návykov, vedomostí a zručností pre potreby trhu práce.

2) Formovať vzťah žiakov stredných odborných škôl ku spoločnosti a slovenskému národu.

Aktivity:

- 1) rozvíjať vzťah žiakov stredných odborných škôl ku spoločnosti, tradíciám a kultúrnym hodnotám prostredníctvom vyučovania všeobecno-vzdelávacích predmetov na stredných odborných školách a na základe osobne prežitej skúsenosti upevňovať ich národné povedomie,
- 2) organizovať vedomostné súťaže pre žiakov stredných odborných škôl s problematikou vlastenectva, tolerancie a poznávania slovenského národa,
- 3) podporovať angažovanie žiakov stredných odborných škôl v orgánoch žiackej samosprávy.

3) Prispôbovať praktickú výučbu žiakov potrebám zamestnávateľov.

Aktivity:

- 1) analyzovať požiadavky zamestnávateľov podľa potrieb trhu práce a stredoškolského vzdelávania vo vzťahu k zriadeniu a činnosti centier odborného vzdelávania a prípravy,
- 2) analyzovať vývoj uplatnenia absolventov stredných odborných škôl na trhu práce,
- 3) zdefinovať požiadavky na kľúčové kompetencie absolventov stredných odborných škôl v oblasti informačno-komunikačných technológií prostredníctvom združenia Z@ict klaster v Žilinskom samosprávnom kraji,
- 4) zohľadňovať výsledky analýz a štatistických údajov úradov práce, sociálnych vecí a rodiny v Žilinskom kraji pri určovaní štruktúry študijných a učebných odborov pre

- prijímanie žiakov na vzdelávanie v stredných školách v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja,
- 5) rozvíjať odborné vzdelávanie a prípravu žiakov stredných odborných škôl v cudzom jazyku a v oblasti rozvoja podnikania a podnikateľských zručností,
 - 6) vytvoriť systém ratingu poskytovateľov vzdelávania a prípravy pre trh práce realizovaný na úradoch práce, sociálnych vecí a rodiny podľa počtu umiestnených absolventov,
 - 7) zvýšiť úroveň odborného vzdelávania a prípravy v stredných odborných školách formou externého hodnotenia kvality odborného výcviku.

4) Zriadiť centrá odborného vzdelávania a prípravy.

Aktivity:

- 1) vytipovať stredné odborné školy ako pilotné centrá odborného vzdelávania a prípravy vo všetkých historických regiónoch Žilinského samosprávneho kraja na základe stanovených kritérií (vybavenosť škôl, štruktúra a zameranie študijných a učebných odborov, personálne zabezpečenie, finančné zabezpečenie, poskytovanie ubytovania a stravovania),
- 2) vytipovať stredné odborné školy ako centrá odborného vzdelávania a prípravy v spolupráci so stavovskými alebo profesijnými organizáciami podľa príslušného zamerania (strojárstvo, stavebníctvo, poľnohospodárstvo, drevárstvo, elektrotechnika, zdravotníctvo, obchod a služby),
- 3) transformovať stredné odborné školy zapojené do projektu ESF „Pilotné centrá odborného vzdelávania v Žilinskom samosprávnom kraji“ na centrá odborného vzdelávania a prípravy v Žilinskom samosprávnom kraji,
- 4) zabezpečiť účasť pedagogických zamestnancov škôl, nepedagogických zamestnancov škôl a širokej verejnosti na vzdelávacích aktivitách celoživotného vzdelávania v centrách odborného vzdelávania a prípravy.

5) Modernizovať materiálno-technické vybavenie stredných odborných škôl.

Aktivity:

- 1) podporovať zapojenie stredných odborných škôl do výziev na predkladanie žiadostí o poskytnutie nenávratného finančného príspevku z Európskej únie na modernizáciu a revitalizáciu materiálno-technického zabezpečenia výchovno-vzdelávacieho procesu,
- 2) revitalizovať priestory stredných odborných škôl v rámci praktického vyučovania žiakov stredných odborných škôl (maliarske, stolárske a murárske práce) v jednotlivých regiónoch Žilinského samosprávneho kraja,
- 3) prepojiť spoluprácu stredných odborných škôl a sociálnych partnerov v oblasti zlepšenia materiálno-technického zabezpečenia výchovno-vzdelávacieho procesu.

6) Ovplyvňovať pozitívne vytváranie vzťahu a hrdosti žiakov a verejnosti ku odbornému vzdelávaniu a príprave.

Aktivity:

- 1) propagovať a zviditeľniť význam postavenia zamestnaní primárneho a sekundárneho sektora na trhu práce v spolupráci so zamestnávateľmi, stavovskými alebo profesijnými organizáciami (napr. burzy informácií a dni otvorených dverí v stredných odborných školách),

- 2) realizovať pravidelné stretnutia výchovných poradcov a kariérových poradcov základných škôl a stredných odborných škôl ku problematike prijímania žiakov na vzdelávanie v stredných odborných školách a uplatnenia absolventov škôl na trhu práce,
- 3) organizovať odborné konferencie zamerané na stredoškolské odborné vzdelávanie a prípravu,
- 4) realizovať otvorené vyučovacie hodiny na stredných odborných školách pre žiakov základných škôl s cieľom rozvíjať ich záujem o odborné vzdelávanie a prípravu.

7) Profilovať stredné odborné školy v regiónoch Žilinského samosprávneho kraja podľa požiadaviek trhu práce.

Aktivity:

- 1) analyzovať personálne, priestorové a materiálno-technické podmienky stredných odborných škôl na vyučovanie zvoleného študijného a učebného odboru (pred podaním žiadosti o zaradenie študijného odboru alebo učebného odboru do siete škôl a školských zariadení),
- 2) prispôbovať počty absolventov základných škôl pre prijímanie na vzdelávanie v stredných školách. s regionálnymi potrebami trhu práce,
- 3) vyradiť zo zoznamu študijných a učebných odborov stredných odborných škôl študijné a učebné odbory, ktorých absolventi nemajú uplatnenie na trhu práce,
- 4) profilovať štruktúru študijných a učebných odborov stredných odborných škôl v regiónoch Žilinského kraja podľa požiadaviek trhu práce (región Kysuce – strojárstvo, elektrotechnika a informačné systémy; región Liptov – obchod a služby so zameraním na hotelierstvo, spoločné stravovanie a cestovný ruch, elektrotechnika, informačné systémy, poľnohospodárstvo, lesné hospodárstvo, drevárstvo, stavebníctvo a zdravotníctvo; región Orava strojárstvo, elektrotechnika, poľnohospodárstvo, lesné hospodárstvo a rozvoj vidieka, stavebníctvo, zdravotníctvo a drevárstvo; región Považie – stavebníctvo, elektrotechnika a informačné systémy, strojárstvo, odevníctvo, poľnohospodárstvo, zdravotníctvo a región Turiec – strojárstvo, drevárstvo, ekonomika a služby, elektrotechnika a informačné systémy).

3.7 Záver

Pokiaľ má byť prechod žiakov zo školy na trh práce plynulý, je dôležité, aby absolventi škôl boli pripravení na požiadavky zamestnávateľov – mali požadované vedomosti, zručnosti a odborné schopnosti. K postupnému posilneniu úlohy sociálnych partnerov v školskom systéme dochádza tým, že zamestnávatelia môžu ovplyvňovať obsah a ciele výchovy a vzdelávania prostredníctvom tvorby a inovácie školských vzdelávacích programov, ktoré zavádza nový školský zákon ako povinnú pedagogickú dokumentáciu školy. Úspešný absolvent strednej odbornej školy má získať zručnosti potrebné pre úspešné uplatnenie sa na trhu práce.

Úsilie a kvalitné odborné vzdelávanie je podmienené dosiahnutím žiaducej úrovne spolupráce medzi inštitúciami poskytujúcimi odborné vzdelávanie a sociálnymi partnermi. Aktuálnou sa stáva i otázka vstupu vysokých škôl do odbornej prípravy stredných odborných škôl pri zavádzaní inovácií do výchovno-vzdelávacieho procesu a prepojenia stredoškolského vzdelávania s výsledkami vedy a výskumu.

Bez zapojenia sa partnerov z primárneho, sekundárneho a terciárneho sektora do procesov spojených s prípravou, realizáciou a evalváciou odborného vzdelávania nemožno kvalitu odborného vzdelávania a prípravy efektívne rozvíjať. Prejav ochoty spolupráce je len jedným zo zaručených úspechov – dlhodobosť a trvalú udržateľnosť regionálnej vzdelávacej politiky poskytne až proces ďalšieho a celoživotného vzdelávania, ktorý je v Žilinskom samosprávnom kraji v procese formovania.

Vzhľadom na vybudovanú širokú sieť stredných odborných škôl, ich materiálno-technické vybavenie, personálne zabezpečenie výchovno-vzdelávacieho procesu a existujúce prepojenie stredných odborných škôl s podnikateľskou a výrobnou sférou má Žilinský samosprávny kraj možnosť:

- flexibilne profilovať absolventov stredných škôl podľa potrieb regionálneho trhu práce a podmienok školy,
- zavádzať nové študijné a učebné odbory podľa požiadaviek stavovských a profesijných organizácií,
- zabezpečiť, aby sa všetkým žiakom poskytlo porovnateľné vzdelanie zodpovedajúce potrebám trhu práce,
- zapájaním sa do projektových zámerov získať finančné prostriedky pre odborné vzdelávanie a prípravu.

Rozhodujúcou skutočnosťou, ktorá naplní ciele regionálnej stratégie odborného vzdelávania a prípravy, bude ochota a prístupnosť stredných odborných škôl zmenám, podnetom a námetom zvonka tak, aby vyhovovali skutočným potrebám jednotlivých žiakov i verejnosti. Ich otvorenosť a ústretovosť bude zároveň podnecovať podnikavosť a iniciatívu, ktoré vyžadujú od svojich žiakov, študentov a absolventov.